

MAMA

MAMA - Mellemamerika Komiteens medlemsblad
 Redaktion: Hedy Grønager
 Layout: Marie Boye Thomsen
 Korrektur: Donna Mayer, Lasse Hemmingsen og Else Mikél Jensen.
 Tryk: Røde Hane, København

Kontakt Mellemamerika Komiteen:
www.mellemamerika.dk
www.facebook.com/Mellemamerikakomiteen
www.facebook.com/Nicaraguabrigaden
www.instagram.com/Mellemamerika_komiteen

MAK Århus
 Klosterport 4C, 3. Sal
 8000 Aarhus C
aarhus@mellemamerika.dk

MAK København
 Griffenfeldsgade 41, 1. Sal
 2200 København N
info@mellemamerika.dk
 Tlf.: 6178 4020

Indhold

- 5** Årets gang i Mellemamerika Komiteen
- 6** Hilsen fra MAMA-sekretæren
- 8** Bønder, bønner og business
- 10** Vi ønsker ikke at skifte manden ud,
men at manden skifter opførsel
- 14** Perspektiver på ungdomsorganiseringen
i Nicaragua
- 20** Nyt projekt i Honduras
- 22** Transformative Scenario Planning
– En metode til at skabe forandring
- 26** En hilsen.
Det er det eneste, jeg sender til dem
- 30** Når civilsamfundet er på tur
med de danske politikere
- 32** Kanalen – set fra Ometepe
- 34** Nicaraguabrigaden 2016
- 38** Seniorbrigaden 2016
- 44** Brigadehistorie 1982, 1997, 2016

Om Mellemamerika Komiteen

OM MELLEAMERIKA KOMITEEN

Mellemamerika Komiteen er en solidaritetsorganisation. I daglig tale kalder vi os MAK. Vi laver bistands- og oplysningsarbejde i forhold til Mellemamerika, og baserer vores virke på idéen om, at stærke folkelige civile organisationer er nødvendige for at sikre demokrati og bæredygtig udvikling.

MAK prioriterer det direkte samarbejde med politiske og folkelige bevægelser, og har de sidste 37 år arbejdet med oprindelige folk og bondebevægelser, fagbevægelser, kvindeorganisationer og ungdomsorganisationer i forskellige lande i Mellemamerika. Vores støtte har som regel til formål at udvikle partnerorganisationerne til effektive, demokratiske organisationer og at opbygge deres evne til at handle og tale på deres medlemmers vegne. Vi arbejder ofte sammen med partnere, hvor organisering ikke kun er et redskab til rettighedsarbejde, men også en forudsætning for daglig overlevelse.

Mellemamerika Komiteen arbejder for tiden i Nicaragua, Guatemala og Honduras.

MELLEAMERIKA KOMITEEN HAR TRE HOVEDAKTIVITETER

- Udsendelse af arbejds- og solidaritetsbrigader til Guatemala og Nicaragua.
- Projektarbejde i Mellemamerika finansieret af Danida og indsamlede midler.
- Oplysnings- og informationsarbejde i Danmark.

Årets gang i Mellemamerika Komiteen

Forretningsudvalget, og Landssekretæren

Den 28. oktober blev der afholdt landsmøde i København. Det var et lille og hyggeligt landsmøde, og på trods af få deltagere kom der et godt og konstruktivt udbytte ud af det. Der blev bl.a. lavet et detaljeret arbejdsprogram for nogle af årets forventede aktiviteter. Her lagde vi større vægt på gruppernes ansvar for vidensdeling og medlemmernes ansvar for konkrete aktiviteter. To medlemmer af Forretningsudvalget valgte at fortsætte, og dertil kom Ida Emilie Holtze Thomsen, koordinatoren for årets seniorbrigade til Nicaragua, til som nyt FU-medlem. Med det nye arbejdsprogram har FU fået mere luft til at lave organisationsudvikling.

Det har været en fornøjelse at bevidne, hvordan MAK's aktiviteter stadig tiltrækker sig interesse, både inden for og uden for organisationen. I efteråret havde en gruppe medlemmer lavet et arrangement, der fik succes over al forventning: Nicaraguansk valgaften i Folkets Hus. Her var en af de 'gamle' brigadister fra 80'erne, Hans Peter Dejgaard, inviteret til at holde oplæg om den politiske situation i Nicaragua, og hvad det kommende præsidentvalg betød for landet. Vi havde også arrangeret folkekøkken med gallo pinto, maduros og tomatsalsa. Der kom MANGE flere end forventet! Vi måtte hurtigt skaffe flere stole og borde, som blev klemte sammen for at skabe ekstra pladser. Folk kom hinanden ved og fik mulighed for at sidde til bords med nye mennesker – i ægte folkekøkkenstil.

Et af forårets større initiativer var seminaret om metoden 'Transformative Scenario Planning', som er omtalt i en anden artikel her i bladet. Her fik de deltagende MAK'ere ved fælles hjælp fremsat forskellige fremtidsscenarier for MAK og Mellemamerika.

Der blev diskuteret, hvordan der skulle ageres i organisationen på baggrund af den viden, vi har, og de tendenser vi ser. Især blev der snakket videre om en idé, der også fik opbakning på landsmødet: En rejse til Mellemamerika som skal skabe grobund for nye partnere og projekter. Partnerskabsrejsen er nu under udvikling, og planen er, at der bliver sendt en gruppe afsted allerede i sommeren 2017.

Ovennævnte to eksempler på aktiviteter er på hver sin måde toneangivende for, hvor vi er nu som organisation: Vi skaber nye aktiviteter sammen med de erfarne seniorer; vi kan stadig tiltrække mange deltagere til vores events; og vi er parate til at investere i at skabe nye netværk og projekter i Mellemamerika. Vi håber at se mange af jer på landsmødet 2017, da det er her beslutninger om vores fælles organisation drøftes og afgøres. Så sæt allerede kryds i kalenderen d. 28.-29. oktober, hvor vi tager til Århus!

I dette års MAMA kan du læse mere om forskellige projekter og initiativer, som MAK's medlemmer har arbejdet med i løbet af året. Bl.a. byder bladet på refleksioner over afsluttet partnerskab med ATC Jinotega, brigadefortællinger, en migrationshistorie, MAK til FN's Generalforsamling, og lokalt nyt om kanalen i Nicaragua. Så værsgo: Her er MAMA til dig.

Rigtig god læsning.

Mange hilsner

Forretningsudvalget 2016/2017:

Ida Emilie Holtze Thomsen,
Amalie Thygesen & Line Lund Mikkelsen

Hilsen fra MAMA-sekretæren

Af Hedy Grønager

Her i maj har jeg siddet som Landssekretær af Mellemamerika Komiteen i 2 år. Jobbet er det eneste lønnede i vores organisation, beskedent, men lønnet, fordi opgaverne kræver pålidelighed og skal løftes med sikkerhed for at få vores organisation til at løbe rundt og sikre dens beståen.

Set over en årrække har vi lagt flere og flere opgaver over på Landssekretærposten. Ved sidste landsmøde besluttede de fremmødte, at Landssekretæren ud over at være ansvarlig for årsregnskabet og kartoteket, tilskudsansøgninger, kontordriften, intern kommunikation, støtte til Forretningsudvalget og diverse grupper og aktiviteter, nu også skulle være kasserer for Lokalgruppen i København og Indsamlingen, samt være redaktør af vores medlemsblad MAMA. Den beslutning blev taget i mangel af frivillige aktivister, der kunne løfte ansvarsposterne.

DET KAN OGSÅ GØRES ANDERLEDES (1)

Jeg har været medlem af Mellemamerika Komiteen siden 2002, og jeg kan huske mange andre måder, hvorpå vi sammen drev kontoret og organisationen. Vi skiftedes til at tage kontorvagter, aflytte telefonsvareren, checke postbakken og besvare breve. Vi sendte girokort ud til interesserede, og holdte kartoteket ved lige. Et par gange stod jeg selv for at udarbejde vores ansøgninger til Kulturstyrelsen om Tips- og Lottomidler, og jeg lærte også andre frivillige op i regnskab. Landssekretæren havde kun ansvar for nogle få vigtige, centrale opgaver, som f.eks. årsregnskabet.

Jeg kan godt lide at være Landssekretær med alle de opgaver, det nu indebærer i dag, men som mangedårigt medlem af Mellemamerika Komiteen tænker jeg mit

over udviklingen henimod at lægge flere opgaver over på Landssekretærposten. For vi er da en solidaritetsorganisation, ikke? Både i relation til Mellemamerika men også i vores relation til hinanden herhjemme, og de rammer, der sikrer, at vi kan mødes og nyde at lave aktiviteter for og om Mellemamerika. Det er vores fælles penge, vores fælles kontor(er), vores fælles kartotek, og vores fælles medlemsblad. Vi har en fælles historie i fortid og nutid bundet sammen både af en interesse for det fattige flertals sociale og politiske vilkår i Mellemamerika og af et ønske om at skabe en fælles organisation herhjemme, som vi alle har nøglerne til.

MAMA NO MORE

Jeg kan godt forstå og måske også acceptere, at vi betaler os fra at få de - i populære kredse - lidt kedelige ting ordnet med sikkerhed og pålidelighed. Der er i dag et øget pres på de unge omkring valg af karriere og studie, og der er mindre plads til frirum og frivillighed. Der er kommet flere tilbud til aktivisthjerter, - tilbud der er forberedt af lønnet personale, og rettet specifikt mod yngre menneskers nu ofte mere kortvarige interesse i frivilligt arbejde og større behov for styring. MAK er desværre nu i konkurrence med andre organisationer om aktivistkræfterne. Og nogle gange taber vi.

Når det er sagt, så synes jeg alligevel, at vi har udviklet en for stor afhængighed af lønnet personale, hvis Landssekretæren også skal være redaktør af MAMA. Det at være redaktør af vores medlemsblad burde være en af de mere attraktive poster at bestride som medlem af vores organisation. Som redaktør kan man prøve sig selv af fagligt og kreativt, tage beslutninger om udtryk og indhold, og fremvise et konkret produkt med en høj synlighed både internt og eksternt. Det er

en historisk og strategisk vigtig funktion for organisationen. Mange husker ikke de gamle Landssekretærer, men MAMA består og arkiveres altså i Rigsarkivet!

DET KAN OGSÅ GØRES ANDERLEDES (2)

Ligesom med kontordriften har vi også haft flere konstellationer omkring udarbejdelse af medlemsbladet, da det kan være et stort ansvar at løfte alene. I forhold til fremtiden tænker jeg, at man f.eks. kunne være flere redaktører sammen i en baggrundsgruppe. Vi har før haft op til 8 decentrale redaktioner på én gang (2003), og gruppen fungerede som alle andre baggrundsgrupper uden en leder (selvfølgelig). De havde hver især ansvar for et stofområde, f.eks. et specifikt land, debatten, eller et tema for det enkelte nummer. Jeg kunne også forestille mig, at vi sammen kunne lave studiegrupper om delemler (f.eks. sammen læse artikler på spansk), og at vi kunne få hjælp udefra til layout og grafik.

Vi bør ikke undervurdere det narrative organisationsarbejde! Fortællinger skaber fællesskab! Jeg kan tage et gammelt medlemsblad og få indsigt i, hvad der rørte sig i tiden og i vores organisation, og hvordan vi løste opgaverne. MAMA er vores fælles historie på skrift, og redaktøren udfører en af de ædlestes opgaver for vores organisation. 2016/2017 er det første år, hvor vi ikke kunne finde en redaktør til vores medlemsblad blandt vores aktivister og har ladet Landssekretæren overtage denne opgave.

Kom lad os få redaktørposten tilbage på aktivisthænder!

Med kærlig hilsen fra

MAMA-Sekretæren

Bønder, bønner & business

Af Mikkel Grønbæk Rasmussen

Foran mig, på min væg, i min lejlighed i Brønshøj hænger et brev. Brevet er skrevet, sendt og modtaget med betænksom kærlighed:

"Hola Miguel. Me alegra que estes bien. Disfrutando del otoño observando los colores del bosque. Aquí estamos gozando de un clima fresco y de el verdor de los bosques."

Afsenderen er kaffebonde, medlem af landsbrugskooperativet i bjerglandsbyen Reina Isabel og den stolte faderfigur i min værtsfamilie under mit første landsbyeventyr på Nicaraguabrigaden tilbage i 2011. Som hjørnestenen i mit forhold til bondesamfundet i Nicaragua bringer hans ord på en og samme tid mine tanker tilbage til bjerglandets idylliske, hjertevarme stemning, men desværre også den samme idylliske stemnings langsomt indskrænkende råderum. For lige så stærkt, som kaffetræernes grønne og røde farver står i min fortids erindring fra mine besøg i det nordlige Jinotegas små landsbysamfund - lige så utydeligt står billedet af fremtiden for bondebevægelsen i et Nicaragua, hvor den dominerende politiske vilje til solidaritet med landets fattige bønder bliver sværere og sværere at få øje på.

POLITISK U-SOLIDARITET

Efter at have været med til at starte og afslutte Mellemamerika Komiteens kooperativprojekt i samarbejde med bondeorganisationen ATC (Asociación del Trabajadores del Campo) i Nicaragua er min forestilling om den stolte bondes tro på fællesskabets muligheder blevet rystet. En tiltagende bevidsthed om en allestedsnærværende politisk styring af bondens opmærksomhed væk fra de tillidsfulde fagfællesskaber hen mod idealiseringen af en mere individuel forretningsmodel har sneget sig ind i mig og min projektgruppe lidt efter lidt.

Organiseringen i alle projektets kooperativer viste sig ikke at have været helt, som vi forventede. Det har været og er stadig svært at få kooperativerne til at arbejde og sælge samlet. Det viste sig, at bønderne i starten af samarbejdet mellem ATC og MAK ikke nødvendigvis havde været interesserede i at arbejde i kooperativet. Vi erfarede, at det for mange bl.a. skyldtes regeringens nyere politik om at forme såkaldte 'grupos solidarios'. Regeringen har - i modsætning til tidligere, hvor det var kooperativet, der i høj grad havde adgang til forskellige privilegier - valgt at give 'grupos solidarios' muligheden for fx at optage lån. 'Solidario' skal her forstås, som en "noget-for-noget-solidaritet", hvor bondens opbakning til regeringspartiet FLSN veksles med de dyre lån eller andre "gentlemen-aftaler".

Bønderne har således ikke kunne se umiddelbare økonomiske fordele ved deres aktiviteter og har derfor haft svært ved at prioritere ud fra de langsigtede fordele ved at samarbejde i kooperativerne. De lån som regeringen distribuerer er aldeles ufordelagtige for bønderne, da de som enkelt individer eller smågrupper ikke har mulighed for at forhandle ordentlige priser på fx gødning eller landbrugsmaskiner. Vi var fra starten klar over, at denne form for klientelisme, hvor befolkningens stemme købes af korrupte politikere, var et udbredt politisk kneb i Nicaragua. Vi havde dog ikke forudset, i hvor høj grad den kunne målrettes en decideret modarbejdelse af civilsamfundsorganisering. Selvom der stadig er flere

landbrugskooperativer i Jinotega, der på flere planer fungerer som én samlet virksomhed, er tendensen til at få øje på. Førhen var det ATC, som distribuerede og udbetalte lån til sine medlemskooperativer, nu er det regeringens udsendte, som personligt giver en høne for et håndtryk.

DE SMÅ FÆLLESSKABER

Men med hvilke muligheder for fremskridt står så bondebevægelsen nu, hvis kooperativet som rentabel forretningsmodel ikke længere er sød "folclórica" i alle bøndernes ører? Jeg tror, at håbet og mulighederne ligger, hvor vi startede i denne artikel: i kærligheden mellem bonde og landbrug og betænksomheden mellem medmennesker.

Selvom regeringen ønsker at splitte et 'vi' ad, er man ikke i tvivl om, at der blandt bønder i Nicaragua aldrig vil herske et 'mig' uden et 'dig'. Således oplevede vi under vores projektevaluering, at de spredte sejre ude i ATC's medlemskooperativer opstod ved viljen til at anerkende hinanden som en del af den samme virkelighed: når man som familie, venner, naboer, og kollegaer fandt frem til en fælles løsning på landsbyens udfordringer med at bygge ud til et vandsystem, reparere et forsamlingshus eller sågar holde en fest for kooperativet. Måske er det ikke her, de stor økonomiske opsving starter, men det er her fællesskaberne tager form.

Vi ønsker ikke at skifte manden ud, men at manden skifter opførsel

Else Mikél Jensen og Randi Lund Jepsen

Yacondi er 34 år og single. Hun er fra landsbyen Tilgüe, ('sted med mange myg' på det oprindelige sprog). Hun bor sammen med sin familie og tager sig meget af søsterens børn. Hendes niece er ofte med hende på arbejde på Espirales. Yacondi er en af de seks kvinder, der indgår i vagtplanen på Los Espirales. Hun er uddannet lærer og de uger, hvor hun ikke arbejder på Los Espirales, vasker hun tøj sammen med sin mor på et nærliggende hotel, Villa Paraiso eller arbejder undertiden som lærervikar. Efter hun deltog i march mod kanalbyggeriet, har hun ikke fået arbejde ved skolevæsenet. Hun har været med i REMO fra starten i 2011.

Jeg er med i REMOs økonomigruppe og har ansvar for en del af regnskabet, selvom jeg har den svaghed, at jeg ikke kan arbejde på computer. Jeg er også med til at planlægge workshops og deltager i møder med vores allierede, nogle gange på fastlandet. Vi finder ud af, hvad vi er gode til, og der lægger vi vores kræfter. Til at begynde med var jeg flov over at fortælle, at jeg var med i REMO, fordi jeg var bange for, hvordan omgivelserne ville reagere. Det er jeg ikke mere. Før prioriterede jeg min familie, nu har jeg min egen plads i tilværelsen. Min far har haft mange kvinder, men min mor og bedstemor har været meget selvstændige.

Jeg deltager i arbejdet med at følge kvinder, der har været udsat for overgreb. Jeg har ledsaget kvinder, der skulle i retten i Rivas (by på fastlandet). Det kan være en skræmmende oplevelse, fordi vi skal sejle med den samme færge som modparten, der kan have ganske mange støtter med, op til 25 har vi været ude for. I starten var jeg bange, men vi har efterhånden lært at håndtere disse situationer og ved, det er nødvendigt at rejse mange sammen for at være sikre. Vi er blevet truet. Men hvis ikke vi gør noget, hvem gør det så.

Det er vigtigt for os at have kontoret og pensionatet her, så vi har et referencpunkt, hvor kvinder kan finde os. Vi kan også tilbyde overnatning for kvinder i krise. Før holdt vi møder hjemme ved hinanden, men for kvinder, der netop er kommet med, indbyder det til mere tillid at mødes her. Det giver os mere stolthed over at være med i REMO. Vi har vanskeligheder med bustransport hertil, så vi kan ikke starte møder tidligt og slutte sent. Taxier er dyre, taxichaufførerne tror, vi har mange penge, fordi vi er en organisation. Men nogle venner og andre kontakter hjælper os.

Vulkanen Concepción på Ometepe

Randi, Donna og Else fra MAKs baggrundsgruppe for samarbejdet med Red de Mujeres de Ometepe besøgte i februar 2017 kvindenetværket. Det var en dejlig oplevelse at være sammen med kvinderne en god uges tid, deltage i møder, hjælpe lidt med praktiske opgaver på deres center, bo på pensionatet Los Espirales og være hjemme hos nogle. Det gav rig lejlighed til at udveksle om liv og erfaringer.

MAKs REMO-gruppe har samarbejdet med REMO siden 2012 og haft mulighed for at støtte økonomisk med mindre midler, enten beviliget af fonde, vi har søgt, eller indsamlet på anden måde. I 2016 har vi rejst 5000 kr., bevilget af 1. majfonden, og 6150 kr., indsamlet ved fødselsdage og julemarkedssalg. Disse penge går til forbedringer i REMOs hotel og center, workshops om seksualitet og prævention med piger og ledsagelse af kriseramte piger og kvinder.

Desuden har REMO-gruppen formidlet kontakten mellem REMO og MAK's seniorbrigade i 2016 (berettes om andetsteds i bladet), hvilket udover det gode arbejde i forbindelse med seniorernes ophold også har medført støtte med økonomiske midler.

Yacondi på cykel ved Los Espirales

REMO, Red de Mujeres de Ometepe, er et netværk af kvinder på øen, der ligger i den store Nicaragua-sø Cocibolca. Kvinderne mødtes første gang i 2011 i anledning af Den Internationale Dag for Kvinders Sundhed 28. maj og har siden været aktive sammen i forsvaret for kvinders rettigheder. I kvindenetværket deltager kvinder fra 23 landsbysamfund på Ometepe. De er organiseret i en flad struktur med et råd af 18 kvinder fra forskellige samfund og dele af øen, der mødes for at evaluere og planlægge, og i en række arbejdsgrupper. Alt deres arbejde foregår på frivillig basis.

Kvinderne har taget initiativ til at gå i gang med forskellig indtægts-givende virksomhed, både som model for andre kvinder og for selv at overleve økonomisk. De har således siden 2015 lejet jord og bygninger i Santa Cruz, en landsby midt på øen, hvor de driver pensionatet Los Espirales, har kontor og dyrker økologiske grønsager og andre afgrøder. Udlejeren er den største NGO på Ometepe, Fundación Entre Volcanes, der lejer ud på favorable vilkår og netop har forlænget kontrakten med to år.

Claudia, Adalieth og Luisa, mobilt team, der vil tilbyde velgørende massage til pensionatets gæster

Det er en udfordring for os at arbejde med sager, der involverer mange instanser, f.eks. politiet. Vi er blevet bedre til det, men vi har brug for flere allierede. Vi skal holde fast og ikke blive trætte, styrkes personligt og som kollektiv.

Liliet er 37 år, er gift og har to drenge på 3 og 18 år. Hun kommer fra landsbyen Los Ramos, hvor hun deltager i et kooperativ, der arbejder med lokaludvikling og kulturprojekter. Hun er universitetsuddannet inden for turisme. Hun har været med i REMO i 4 ½ år. Liliet indgår i vagtplanen for Los Espirales og har sammen med 8 andre kvinder fra netværket udarbejdet projektet omkring centret.

For mig og andre i REMO var det en drøm, der gik i opfyldelse, da vi fik stedet her med kontor og pensionat, som forhåbentlig på sigt kan give os en indtjening, bæredygtighed og økonomisk uafhængighed. Turisme skaber den hurtigste indtægt, og jeg kan godt lide det udadvendte arbejde med turisterne. Jeg hjælper også til med dyrkning af jorden, vi eksperimenterer med at dyrke økologiske grøntsager og andre afgrøder med biointensiv metode (økologi, højbede mm).

For nylig har jeg sammen med 6 andre kvinder deltaget i et projekt, hvor vi lærte at lave såkaldte økokomfurer, (bygget af ler, med optimal udnyttelse af brænde og afledning af røg gennem skorsten). Vi byggede 50 komfurer og planlægger at lave en lille virksomhed, der producerer og sælger disse ovne. Det var nyt for mig at bygge ovne og trampe i ler, men jeg synes, det var sjovt.

Jeg er lidt med i alle REMOs aktiviteter, jeg har overvejet om det er dårligt, men jeg kan lide det.

For nylig blev jeg med meget kort varsel bedt om at være bisidder for en kvinde hos politiet i forbindelse med, at kvindens barn var blevet bortført til Ometepe af faderen til barnet. Kvinden er fra Matagalpa (by i det nordlige Nicaragua). Jeg måtte smide, hvad jeg havde i hænderne, gøre mig i stand og styrte af sted. Det er vigtigt i sådan en situation at fremstå præsentabel for at opnå respekt. Kvinden blev lettet, da jeg kom. Jeg skulle overbevise politiet om, at jeg havde samme ret til at være bisidder som mandens advokat, men kvinden sagde bagefter, at hun kunne mærke en forskel i politiets holdning, da jeg kom som repræsentant for REMO – bare ved min tilstedeværelse, for jeg ved ikke noget som helst om lovgivning. Således har REMO opnået respekt i myndighedernes øjne. I dette tilfælde fik kvinden barnet med sig hjem, men vi ved ikke, hvordan det går fremadrettet med dem. Det ville være godt, hvis vi havde mulighed for at følge op på de sager, hvor vi hjælper kvinder og piger, der er udsat for vold og anden uret. Jeg fungerer ofte som psykisk støtte for kvinder, der har behov for det. Jeg kan lytte til dem og vise dem forståelse. Vi har en psykolog tilknyttet, men hun har fast arbejde og ikke meget tid til det frivillige arbejde.

Min mand støtter mig i det, jeg laver i REMO. Da jeg valgte ham for 18 år siden, gjorde jeg ham det klart, hvem jeg er, og hvad han må leve med, hvis han vil leve med mig. Han respekterer mig for det, jeg laver i REMO og kommer tit forbi Los Espirales sammen med vores barn, fordi han savner mig de 8 dage, jeg er her. Både min mand og jeg var udsat for vold, da vi var børn. Min mand blev givet væk. Jeg inddrager ham i alt, hvad jeg laver, og han har deltaget i workshop i REMO om den nye manderolle.

Når jeg bliver ældre, drømmer jeg om at starte et lille plejehjem her på øen. Det er der brug for. Der er ikke noget. Jeg kan godt lide at arbejde med mennesker.

Narcisa er 53 år, gift og har to voksne børn, der er flyttet hjemmefra. Hun bor i udkanten af Mérida, hvor hun og hendes mand har en eksemplarisk økologisk frugt- og grøntsagsmark. Narcisa er også med i en af de kvindegrupper, der driver familiehoteller i tilknytning til deres hjem i en række landsbyer på Ometepe. Familien tilbyder udover overnatning med gode bade- og toiletforhold også alle måltider, ture mm. Narcisa har været med i REMO, siden det startede. Hun kom med netop gennem kvindegruppen, der arbejder med familiehoteller og landsbyturisme, igangsat med støtte fra øens store NGO, Fundación entre Volcanes.

Liliet i køkkenet
i Los Espirales

Alvin, turistguide, gift med
REMOs frivillige psykolog

Narcisa i sin økologiske
frugthave sammen
med Randi

Jeg er altid parat til at deltage i forskellige aktiviteter i REMO. Jeg er med i rådet, men har nogle gange svært ved at komme til møderne, fordi busforbindelserne her fra Mérida er dårlige. Jeg deltager i havebruget ved Los Espirales. Sammen med tre andre kvinder prøvede vi at dyrke økologisk ris, det mislykkedes i første omgang, der var meget ukrudt, og jorden trænger til forbedring, men vi fik nogle erfaringer, vi kan bruge næste gang.

Jeg snakker meget med de andre kvinder her i Mérida om kvinders rettigheder og om, hvad vi har opnået i REMO. Jeg inviterer dem med til vores aktiviteter. Nogle gange kan jeg få dem med, andre gange ikke, fordi der er kvinder, der siger, det er spild af tid. Jeg fik min nabo med, som blev mishandlet af sin mand. Hun har lært meget og blevet i stand til at sætte sig i respekt. Alle kvinderne fra vores familiehotel-gruppe deltager i REMOs aktiviteter.

Vi har arbejdet meget med udgangspunkt i Loven mod vold mod kvinder (vedtaget juni 2012, siden hen forringet gennem reform og præsidentens udmøntning af loven). Da den blev vedtaget, sagde mændene, at den var en lov mod mænd, men vi sagde: Det er ikke en lov mod mænd. Det er en lov mod aggressive mænd. Jeg har hørt min mand fortælle om loven til andre mænd og forklare dem, hvad det drejer sig om. Det er en vigtig sejr.

Min mand har forandret sig, siden jeg er kommet med i REMO. Vi kvinder i REMO siger, at vi ikke ønsker at skifte manden ud, men at manden skifter opførsel - no es cambiar al hombre sino que el hombre cambie. Min mand var mandschauvinist før, machista. "Jeg vidste ikke hvad machismo var, det gør jeg nu" siger han. I dag deler vi alt arbejdet i hjemmet, han vasker tøj, laver mad og lader mig deltage i møder. Før blev han sur, når jeg gik til møder. Vi planlægger arbejdet i marken sammen. Han tager det tunge arbejde med machete, eller vi bliver enige om at ansætte en til det. Jeg tager mig af såning. Kompost laver vi sammen.

Hvad der fik ham til at ændre sig? Jeg fortæller ham om, hvad vi snakker om på møder og workshops og har materialer med hjem, som han læser. Han forstår, at det også er til gavn for ham.

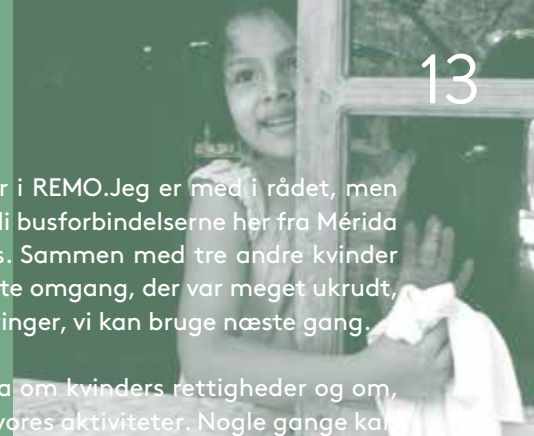
Jeg har ikke ledsaget voldssager. Der var et problem her i Mérida, hvor jeg sammen med andre REMO-kvinder besøgte den voldsramte kvinde, men hun ville ikke gøre noget ved det. Vi kan ikke gøre noget, hvis kvinden ikke selv vil.

Alvin er gift med den frivillige psykolog i REMO og arbejder i et kooperativ af turistguider, som han har været med til at danne. Han er guide for os på vandretur af Maderas vulkanen. Han præsenterer sig selv som REMO-mand og snakker næsten mere om gender end om naturen, så vi tror på ham.

Jeg snakker meget med de andre i kooperativet om, hvad de typiske kønsroller betyder for både mænd og kvinder. Da min kone og jeg fik vores første barn, boede vi hos mine svigerforældre i Bluefields. Min kone arbejdede, og det gjorde jeg ikke, så jeg vaskede barnets tøj på nær bleerne. Det satte mine svigerforældre sig imod, for det var for grænseoverskridende at se en mand vaske bleer.

Nogle i kooperativet har problemer med alkohol, og det skyldes ofte, at de for at være "rigtige mænd" ikke kan afslå at dele en flaske rom med kammeraterne. Vi har også en politik i forhold til at respektere de kvindelige turister, vi er guider for – naturligvis kunne man sige, men vi ser blandt de andre guider på øen flere tilfælde af det modsatte. Guiderne på Ometepe er typisk mænd, men vi gør bevidst noget for at få kvinder med i vores kooperativ. Så to kvinder er nu i gang med at blive oplært, og de er gode til det. Vi laver også workshops omkring miljøhensyn og deltager i natur- og miljøbevarende aktiviteter på øen. Det er jo naturen og miljøet, vi skal leve af.

Jeg er stolt af det arbejde som psykolog, min kone laver i REMO, selvom hendes tid er begrænset.

Perspektiver på ungdoms-organiseringen i Nicaragua

Af Hedy Grønager

I 2 år har vi i MAK arbejdet med unge i Nicaragua gennem bondeorganisationen UNAG i Matagalpa-regionen. Vores vision var at skabe en organisering på landet, som kunne gavne de unge og deres lokalsamfund økonomisk, socialt og miljømæssigt.

Her et år efter projektets afslutning er det tid til at gøre status og sætte lidt perspektiv på tingene. Hvad ville vi? Hvad har de unge fået ud af det? Og hvad med fremtiden?

Målet var at skabe tre selvstændige og velfungerende ungdomsgrupper i tre kommuner for ca. 170 unge mennesker. Opskriften skulle være:

- At samle grupperne formelt med bestyrelser og ansvarsposter, og at uddanne dem i godt administrativt håndværk og god organisatorisk praksis (demokrati/good governance).
- At etablere 3 selvstændige mini-biblioteker, der kunne fungere som videns- og informationscentre om miljø og landbrug. Bibliotekerne skulle også være sociale samlingspunkter for møder og kulturelle aktiviteter, og på sigt knyttes til det generelle uddannelsessystem.
- At udnytte det økonomiske og miljømæssige potentiale i agro-økologiske dyrkningsmetoder. De unge skulle støttes med uddannelse og praktisk oplæring og dyrke afgrøderne på jordlodder givet eller lånt af ældre landmænd til den yngre generation.

PROJEKTET SET LIDT FRA OVEN

Med indsatsen ville vi i baggrundsgruppen være med til at skabe noget at blive for på landet i Nicaragua. Det skulle være et lille modtræk til den massive migration fra land til by eller udenlands efter arbejde. Den unge generation er en særligt udsat gruppe. De står ikke forrest, når der skal fordeles ressourcer, netværk og anerkendelse ud på landet. De er som regel jordløse, og især drengene indgår som ubetalt arbejdskraft for den ældre generation af bondemænd, der nok forstår at være herrer i eget hus og jordstykke. Kvinderne ses i endnu ringere grad som potentielle bidragsydere til landbrugsøkonomien. Oveni mangler der relevant landbrugsuddannelse, så det at være landmand bliver generelt talt ned. 70-80 % af de unge på landet drømmer faktisk bare om at komme væk.

Matagalpa-regionen taler i sig selv for en indsats. Manglen på nødvendige serviceydelser er stadig udbredt, og landbefolkningen lever i gennemsnit for en tredjedel af bruttonationalindkomsten pr. indbygger. Det er mindre end 13 kroner om dagen, der skal række til en tilværelse med det hele. Markerne kan ikke give landbefolkningen nok og nærende mad på bordet. Landbrugsproduktionen er præget af gammeldags metoder, der i sidste ende også leder til fødevaresikkerhed.

PROJEKTET SET FRA SKRIVEBORDET

Som MAK'ere er vi overbeviste om, at stærke folkelige bevægelser er afgørende for demokrati og bæredygtig udvikling. At arbejde med organisering af de unge lå derfor lige for. Det giver også mening rent markedsøkonomisk at slå sig sammen. I fællesskab kan man agere som en lille virksomhed. Man kan leje fælles værktøj, forhandle bedre lån, og få bedre priser, hvis man slår sig sammen i stedet for at underbyde hinanden på markedet.

Agro-økologisk skovlandbrug er det mest hotte inden for bæredygtige landbrugsmetoder. Dyrkningsmetoden kommer fra økologien, men går videre end bare at undgå anvendelsen af kemiske plantebeskyttelsesmidler. I agro-økologien indgår viden om, hvordan forskellige afgrøder interagerer og med fordel kan dyrkes sammen (intercropping). Træer og buske spiller en særlig rolle. Planter i forskellige højder udnytter solenergien bedre, og rødderne fra træer eller buske forbedrer frugtbarheden af jorden, kontrollerer jorderosion, og reducerer behovet for vanding. I vores projekt indgik overvejelser om, hvornår der kunne høstes, spises og sælges, så der blev skabt størst mulig fødevaresikkerhed, og mest mulig økonomisk stabilitet og indtægt, samtidig med, at biosystemet blev optimeret gennem de nye dyrkningsmetoder.

Mini-bibliotekerne skulle tjene som informations-

og videnscentre for de unge, hvor de kunne læse og studere, og få adgang til computer, internet og printer. På sigt skulle de unge kunne tale agro-økologien og deres egen sag i andre fora og linke grupperne til andre initiativer. Det kaldes fortalervirksomhed. Uden fortalervirksomhed er der erfaring for, at udviklingsbistanden ikke får en langsigtet effekt. I vores projekt skulle grupperne dog først etableres. De unge skulle have tid til at fejle, lære og vokse sammen, før de evt. skulle op på borgmesterkontoret med idéer. Projektet skulle give dem nogle eksempler, som de kunne bringe videre senere, og de skulle initiere samarbejde med nogle få interesserter inden for uddannelsessystemet.

Mini-bibliotekerne var ikke gavebistand, selvom de unge ville få nogle bøger, computere, inventar og anden hjælp til etablering. Bibliotekerne var tænkt som strategiske ydelser, der kunne styrke gruppernes organisatoriske kapacitet generelt, både med hensyn til studier og fortalervirksomhed, men også socialt. Det sociale er vigtigt for at etablere tillid og fælles identitet i gruppen, især i Nicaragua, hvor det at knytte bånd udover familien stadig kan synes lidt risikofyldt. Der er heller ikke mange steder at mødes. Der er skolen og hjemmet, og dertil kirken for de hellige eller bodegaen for dem, der ikke er til åndelig udfrielse (ofte mændene).

Tilsammen kaldes strategiske ydelser, organisatorisk udvikling og fortalervirksomhed for udviklingstrekan-

Mercedes ved sine passionsfrugt-træer

ten. Vores projektoplæg blev rost for at have en god forståelse for anvendelsen af strategiske ydelser, og for at sammentænke sociale, økonomiske og miljømæssige dimensioner.

Selv det bedst designede projekt kan dog falme i praksis, hvis ikke de rigtige mennesker er på arbejdsholdet. Efter mere end 30 års kendskab, venskab og samarbejde med vores partner UNAG, var vi dog helt trygge på den front. Men hvordan gik det så? Fik vi set det, vi ville?

ET KIG PÅ ORGANISERINGEN

Vi planlagde oprindeligt, at ungdomsorganiseringen skulle omfatte 170 unge. Da projektet sluttede, var der 185 aktive unge, og de er nået ud til ca. 300 unge interesserede deltagere. Hver ungdomsgruppe har etableret en bestyrelse, som består af 6-8 medlemmer, og halvdelen er kvinder. De mødes månedligt, og der forelægges referater fra hvert møde. Grupperne er velfungerende og de tager demokratiske

beslutninger. Alligevel er vi ydmyge, og anslår, at vi nåede 90 % af det, vi ville.

Vi havde f.eks. håbet, at vi kunne engagere de unge til at skabe grupperum på Facebook, hvor de kunne rapportere til os gennem billeder og små tekster, og vi kunne etablere en direkte kommunikationsvej til dem. Grupperne blev oprettet (vi oprettede dem), men på grund af udfordringer med internettet alle steder, kom idéen aldrig til at fungere. Den ene gruppe har dog på eget initiativ lavet deres egen Facebook-gruppe, som vi kan følge. Det er vist altid bedst, når idéerne kommer fra folk selv.

Oprindeligt havde vi planer om, at ungdomsgrupperne skulle lave månedlige rapporter til os, men arbejdsbyrden for ungdomsgrupperne, vores partner og os selv blev for stor. Man skal passe på med ikke at kvæle engagementet med administrative donorkrav. I stedet gik vi over til, at de skulle rapportere til os hvert kvartal. Det har været en udfordring at få kvartalsrapport-

erne til tiden. Det tog lang tid for grupperne at skrive rapporterne og for UNAG at samle dem. Til gengæld har ungdomsgrupperne vist sig gode og reflekterende omkring de muligheder og udfordringer, de mødte og hvordan de taklede dem organisatorisk. Det ser vi som udtryk for organisatorisk styrke.

ET KIG PÅ DEN AGRO-ØKOLOGISKE PRODUKTION OG AFSÆTNING

Vi satte os som målsætning, at der på 2 år skulle skabes 30 jordlodder til unge mennesker, og at jordlodderne skulle dyrkes efter principperne om agro-økologisk skovlandbrug. Herudover skulle mindst en tredjedel af jordlodderne dyrkes af kvinder. Der blev skabt 37 jordlodder, og 40 % af dem dyrkes af kvinder. Vi anser derfor vores målsætning for at være opfyldt 100 %.

Den nye dyrkningsmetode har ifølge de unge indtil videre indfriet forventningerne og levet op til sit potentiale. Fødevarerikkerheden i familierne er forbedret ved en diversificering af afgrøderne. Der meldes også om mere stabilt afkast. Der er noget at sælge og noget at spise og lidt mindre risiko end, når man satser alt på én afgrøde og kun får penge for høsten en gang om året eller senere. I og med at nogle af afgrøderne tager længere tid at få afkast på, så kan det fulde økonomiske udbytte dog endnu ikke vurderes. De unge oplever også anerkendelse fra de ældre bønder i lokalsamfundene, som godt kan se, at de unge har fat i den lange ende. Her er tre af de unge stemmer, vi mødte, da vi evaluerede projektet:

Ifølge Reynaldo fra Esquipulas var hans far skeptisk for de nye landbrugsteknikker, men han indvilligede i at overdrage en jordlod til sønnen, hvis denne forsikrede ham om, at det ville give afkast. Og dét må siges at være tilfældet: Reynaldo dyrker i dag både kaffe, tomater, bønner og majs på sin jordlod, og bidrager herved til familiens gård. Desuden har han formået at vække farens interesse for den nye dyrkningsform, og i dag er de tidligere benyttede kemiske sprøjtemidler på familiens gård skiftet ud med organiske.

I området hvor Mercedes bor, har det været en generel antagelse, at landarbejde ikke var for kvinder. I dag dyrker hun på egen hånd passionsfrugter og kaffe på det jordlod, som hendes far gav hende ved projektets start. Hun forklarer, at den frihed hun har fået til at dyrke jorden på sin egen måde, kræver en enorm arbejdsindsats og engagement for at leve op til forventningerne. "Det er som at have en 'baby' man ikke kan lade være ude af syne", men stoltheden over både at være kvinde og have sin egen jordlod betyder alverden for Mercedes. Hun sælger afgrøderne på det lokale marked sammen med de andre unge,

hvor 70 % går i egen lomme, og de resterende til en fond i ungdomsgruppen.

Bananer, majs, guava, kaffe og yucca er bare nogle af de afgrøder, som Hector dyrker på den jordlod, som hans far gav ham. Den organisatoriske del af projektet er Hector stærkt begejstret for, og ifølge ham bør den styrkes yderligere. Han har en forhåbning om, at de unge på sigt vil organisere sig så meget, at mellemhandlerne kan springes over, så det bliver de unge selv, der kontrollerer salget til de større markeder og profiterer på den del også.

Kakaofrugter

ET KIG PÅ MINIBIBLIOTEKERNE

Vores mål var, at de unge skulle studere og indhente viden på mini-bibliotekerne. Bibliotekerne skulle desuden fungere som samlingssted for kulturelle aktiviteter, og de unge skulle etablere samarbejde med uddannelsessystemet. Vi estimerer, at vi kun har nået 70 % af det, som vi ville med bibliotekerne.

På konstruktionssiden kom der nogle logistiske udfordringer. Det ene sted skulle det bygges fra grunden (Waslala), men der kunne ikke komme internet, da der

Madbananer (platanos)

ikke var strøm. Det blev løst ved at installere nogle solpaneler (formodelst 6.000 kr.). Så nu har de både strøm til sig selv og til videresalg. Det andet bibliotek ligger inde i byen, hvor der er lang transporttid for nogle af de unge, hvilket mindsker antallet af brugere. Omvendt giver det god adgang til at sælge brug af computer, printer og andre ting til de lokale. Et tredje bibliotek, der var etableret på forhånd af en brigade, har nu så mange besøgende, at der er brug for en yderligere udvidelse i forhold til materialer og inventar.

Idéen om mini-bibliotekerne holder, men investeringen i bøger og inventar har simpelthen været for lille. Bibliotekerne bruges, men når der mangler bøger, mangler der også information. Et par halvtomme hylder er ikke et bibliotek. Og hvis der ikke er en stol at sidde på, så er det også svært. Så selve den del af vores strategi, der gik ud på, at mini-bibliotekerne skulle være små videns- og informationscentre fungerer ikke optimalt, når der ikke kan tilbydes mere materiale. De unge holder dog fint styr på udlånet.

Selvom der har været udfordringer med hensyn til materialer og internet på bibliotekerne, gav alle vi har talt med udtryk for, at de var glade for bibliotekerne – især som samlingssteder for ungdomsgrupperne og for de kreative workshops, som også var en del af planen om at skabe fællesskab og tillid. Aktiviteterne inkluderer

dans, piñatas (pynt som kan sælges), kagebagning med varer fra landbrugene (som kan sælges), poesi og litteratur mm. Som sociale samlingspunkter virker bibliotekerne godt. Det større kulturelle liv har givet de unge mere lyst til at blive på landet, især de unge, som ikke interesserer sig for landbrug.

Mini-bibliotekerne har endnu ikke opnået et 'fast' samarbejde med uddannelsessystemet, men der er blevet udbudt et computerkursus af INATEC (offentligt teknisk skole), som flere af de unge har taget imod. Derudover har ungdomsgrupperne realiseret aktiviteter omhandlende miljømæssige temaer gennem samarbejde med forskellige offentlige institutioner, blandt andet MARENA (Miljøministeriet) og INAFOR (Institut for skovbrug). Den del er vi fint tilfredse med, da vi jo havde forudset, at fortalervirksomheden først ville blive mere effektiv på sigt, når grupperne var bedre etableret.

HVORDAN SER FREMTIDEN UD?

Her snart halvandet år efter er projektet ganske vist slut, men netværket og virkelysten blandt de unge eksisterer stadig. Nu er grupperne klar til en ny fase, og de har planer om masser af fortalervirksomhed. Sammen med UNAG har de defineret en række tiltag, som de gerne

vil have midler til at gennemføre, herunder 24 radioprogrammer, miljøkampagner, foredrag på skoler og gymnasier, og flere initiativer med uddannelsessystemet. De unge er ikke bange for at kaste sig ud i noget nyt!

De planlægger også at udvide deres grupper fra 185 aktive medlemmer til 391 aktive. Herudover rummer den nye fase selvfølgelig også konsolidering af den agro-økologiske produktion, og en pulje til praktiske øvelser, der kan skabe øget indkomst, såsom fælles salg af grøntsager eller overrislingsanlæg. Samtidig skal de lære at systematisere og dokumentere fordelene ved de nye dyrkningsmetoder.

Mens vi venter på en bevilling (vi søger pt.), har vi i baggrundsgruppen haft held med en ansøgning til Forretningsudvalget om penge til interim-aktiviteter for de unge. Vi har fået 20.000 kr. fra puljen af ikke-øremærkede midler fra Indsamlingen og dertil 15.000 kr. fra en virksomhed i forældrekrædsen til en af de aktive i baggrundsgruppen. Det betyder, at ungdomsgrupperne nu er gået i gang med møder og aktivitetsplaner. De unge kræfter i Nicaragua er ganske klar over, at en del af midlerne denne gang ikke kommer fra en fremmed donor, men fra penge som vi frivillige herhjemme selv har tjent ind via events. Vi har lovet dem at videregive en STOR tak til Komiteens medlemmer fra de unge i Nicaragua. Og sådan lever solidariteten videre.

Hector i marken

Nyt projekt i Honduras

Af Anne Rohde

MAK's undergruppe ENDEMUH har i en årrække samarbejdet med græsrodsorganisationen COMUTRAH, der kæmper for at styrke kvinders og unges rettigheder i Honduras. I sommeren 2016 rejste to repræsentanter fra ENDEMUH-gruppen til Puerto Cortés i det nordlige Honduras for at besøge COMUTRAH og afslutte et toårigt kvinderettighedsprojekt med organisationen.

Under besøget besluttede ENDEMUH-gruppen og COMUTRAH sig for at fortsætte samarbejdet og søge fonde til et nyt udviklingsprojekt med fokus på unge. Det valg blev truffet på baggrund af, at situationen for unge i Honduras bærer præg af fattigdom, bandekriminalitet, mangel på uddannelse, arbejdsløshed og teenagegraviditeter, hvilket også er tilfældet for mange unge i og omkring Puerto Cortés. For at afhjælpe denne negative spiral ansøgte ENDEMUH-gruppen om at få bevilget 400.000 kr. af CISU, der forvalter udviklingsprojekter på vegne af Danida. CISU godkendte ansøgningen og i starten af det nye år, blev projektet 'Empowering youth in Honduras' skudt i gang. Projektet er et etårigt projekt, og har som mål: (1) at oplyse unge om konsekvenserne ved bande- og narkokriminalitet, (2) at hjælpe de unge til at finde alternative livsbaner og (3) at oplyse og rådgive unge om reproduktiv sundhed.

Projektet henvender sig til 120 unge i alderen 16-25 år, der er bosat i udsatte boligområder i Puerto Cortés og omegn. I løbet af projektet deltager de unge i målrettede workshops om jobsøgning, cv-skrivning, entrepreneurship, familieplanlægning, prævention og seksuelt overførte sygdomme. Efter hver endt workshop får de unge mulighed for i fællesskab at reflektere over, hvad de har lært via debatgrupper. Debatgrupperne skal give grobund for, at de unge kan reproducere deres viden til andre unge i lokalområdet og dermed bidrage til projektets bæredygtighed. Projektet slutter af med en oplysningskampagne om reproduktiv sundhed, som de unge skal være tovholdere på.

Indtil videre er projektet på rette spor, og COMUTRAH oplever stor motivation og engagement blandt de unge. Dog giver den skrøbelige kontekst, som projektet befinder sig i også visse udfordringer, da flere unge ikke har råd til at tage offentlig transport for at nå frem til COMUTRAH's kontor, hvor debatgrupperne finder sted. Samtidig tager projektet udgangspunkt i emner, der er tabubelagte i det honduranske samfund specielt i forhold til den del af projektet, som omhandler reproduktiv sundhed. Det kan være svært for nogle af de unge at tale om i åbent forum, hvor voksne og både piger og drenge er til stede. Samarbejdet mellem ENDEMUH-gruppen og COMUTRAH er derfor kendetegnet ved regelmæssig kontakt mellem de to parter, hvor projektet løbende tilpasses og tager højde for de udfordringer, som projektet løber ind i. Om få måneder tager endnu en delegation fra ENDEMUH-gruppen til Honduras på monitoreringsbesøg for at gøre status på projektet halvvejs i forløbet og fastholde det succesfulde partnerskab mellem MAK og COMUTRAH.

Baggrundsgruppen i Danmark

Transformative Scenario Planning

– En metode til at skabe forandring

Af: Ida Holtze Thomsen og Line Lund Mikkelsen

Lørdag d. 1. april var vi en gruppe på ca. 10 MAKtivist samlet for at lære om, hvordan metoden "Transformative Scenario Planning" kan bruges i MAKs arbejde. Mille Bøjer, konsulent fra REOSpartners, var blevet inviteret op fra Geneve for at guide os gennem dagen.

Dagen og workshopen var meget motiverende og nærmest en saltvandsindsprøjtning til energien blandt de fremmødte. Vi var en gruppe af nye, gamle og semi-gamle MAKtister, der sammen vendte mulige scenarier og bekymringer vedrørende MAKs fremtid. Dagen gav energi og engagement til nye tiltag i MAK, og gruppen er nu ved at planlægge en rejse til Mellemamerika i sommeren 2017, hvis formål er at søge efter nye partnere og skabe nogle nye fælles projekter med dem.

SCENARIER SOM REALISTISKE FREMTIDSMULIGHEDER

Idéen med at lære om Transformative Scenario Planning er, at vi i MAK kan bruge metoden internt eller sammen med vores partnere. Metoden er gennemprøvet og anbefalet af Globalt Fokus. Vi vil derfor kort beskrive metoden, som den blev afholdt d. 1. april i Solidaritetshuset:

Først skal der skabes nogle mulige scenarier. De forskellige mulige scenarier kan man forestille sig i forhold til et kræmmerhus. Vi står i nutiden i "spidsen" af kræmmerhuset, og foran os i fremtiden åbner der sig flere mulige scenarier op. Det er kun de punkter, der ligger inden for kræmmerhuset, der er

realistiske. Alt der ligger uden for kræmmerhuset, beskæftiger man sig ikke med i metoden, da scenarier skal være realistiske fremtidsmuligheder og ikke usandsynlige.

Metoden beskæftiger sig med "storytelling" - Altså fortællinger, der beskriver udviklingen hen til de forskellige scenarier. Man forsøger at klarlægge skridt for skridt, hvordan en fremtid kan ende, som den gør. Med denne "kiggen ud i fremtiden" kan man planlægge, hvordan man med en strategi kan påvirke fremtiden og dermed opnå det ene scenarie frem for noget andet. Det er altså en metode, som man kan bruge til at engagere og dermed aktivt være med til at skabe eller påvirke fremtiden i en mere positiv retning.

KRITERIER FOR TRANSFORMATIVE SCENARIER

- Relevante - De skal kunne kaste lys på nuværende omstændigheder og bekymringer, samt være baseret på nuværende tænkemåder.
- Udfordrende - De skal kunne gøre det usynlige synligt, og sætte spørgsmålstegn ved de nuværende tænkemåder.
- Troværdige - De skal være baseret på fakta og logik, samt skal forbedre systemisk forståelse.
- Klare - De skal være præcist definerede, være tilgængelige og nemme at huske

www.reospartners.com/tools/transformative-scenarios

DAGENS FORLØB

Vi startede dagen med at skulle fortælle, hvilke bekymringer vi havde for MAK hver især. Her kom emner op som rekruttering af frivillige, færre frivillige og færre projekter i MAK, men også den politiske kontekst både i Danmark og Mellemamerika bekymrer os. I Danmark er den politiske og mediemæssige opmærksomhed rettet mod andre verdensdele, og vi mener også at kunne se en ændring i ungdommens måde at være frivillige eller manglende på samme. I Mellemamerika har vi de seneste år set bekymrende ændringer på det politiske og sikkerhedsmæssige plan, hvor vi også har måttet genoverveje vores partnerskaber.

Vi blev derefter inddelt i grupper, hvor vi skulle interviewe hinanden. Vi skulle hver især skrive et spørgsmål ned til en fiktiv 'clairvoyant' om, hvad vi godt kunne tænke os at vide om fremtiden. Vi skulle derefter selv give et positivt og et negativt svar på vores eget spørgsmål og reflektere over disse. Til sidst skulle vi overveje, hvad vi var sikre på ville være uforandret om 5-10 år.

Dernæst grupperede vi vores indledende spørgsmål efter fællestræk og fik dannet tre overordnede temaer, der omhandlede 1) situationen i Mellemamerika, 2) MAKs interne situation og 3) situationen med frivillighed i Danmark.

Vi delte os op i tre mindre grupper. Hver gruppe fik tildelt et tema, og vi skulle så forsøge at opstille tre forskellige scenarier for fremtiden inden for det tildelte tema.

På seminaret fik vi f.eks. identificeret og udviklet på

den tendens til individualisering, konkurrence og kapitalisme, som også påvirker NGO'erne. Det påvirker f.eks. arbejdet med frivillige, hvor man kan se en tendens til, at NGO'erne bliver 'konkurrerende frivilligfabrikker' med styrede små opgaver til folk, der involverer sig kortvarigt. Det påvirker også puljerne, der skæres ned, og flere traditionelle udviklingsopgaver sendes i udbud og overtages af konsulentbranchen. På det globale niveau ser vi svage og stærke konkurrencestater, magtmisbrug og vold. Det var skræmmende og mørkt at udvikle på, men det fik os også bekræftet i, at vores grundlæggende solidariske værdier er yderst relevante og betydningsfulde. Der er brug for os.

Vi identificerede og udviklede også på nogle tendenser til opstand fra folkelige bevægelser, f.eks. omkring kanalen i Nicaragua eller protestopstanden i Guatemala. Det ses også ved muligheder for hurtig indsats og mobilisering via sociale medier, eller global samling om en sag såsom skattely, eller så prekære forhold såsom etablerede brands, der markedsfører sig på 'aktivisme'. Vi udviklede her et meget tiltalende scenarie om folkelig mobilisering

Alle de forskellige scenarier, vi fik opstillet, vil have forskellig indflydelse på MAKs rolle, hvilket ledte os videre til næste skridt. Nu skulle vi igen inddrages i grupper og diskutere MAKs ageren i forhold til de forskellige scenarier, og hvad vi kunne gøre for at påvirke fremtiden i en bestemt retning.

Det var en kompleks disciplin at forholde sig til mulige scenarier for MAK. Vi drøftede vores organisa-

tion som et muligt sted, hvor personlige relationer til Mellemamerika kunne styrkes og udbygges videre, f.eks. med blogs og anden kommunikation. En anden model kunne være, at MAK blev en organisation, der stillede viden, netværk og hus til rådighed for, at frivillige kunne komme ind i kortere perioder, for så at gå videre til andre projekter.

Nogle af MAKs roller var klart mere tiltalende end andre, hvorfor det skabte rigtig gode diskussioner, ideer og refleksioner.

DAGENS IDÉER FOR MAKs FREMTIDIGE ARBEJDE

Eftermiddagen var sat af til brainstorm og idéudvikling, hvilket morgenens refleksioner og diskussioner havde lagt et godt grundlag for. Vi kom op med en lang række idéer, som vi synes kunne være relevante i forhold til at skabe den fremtid vi ønsker for MAK, Mellemamerika og Danmark.

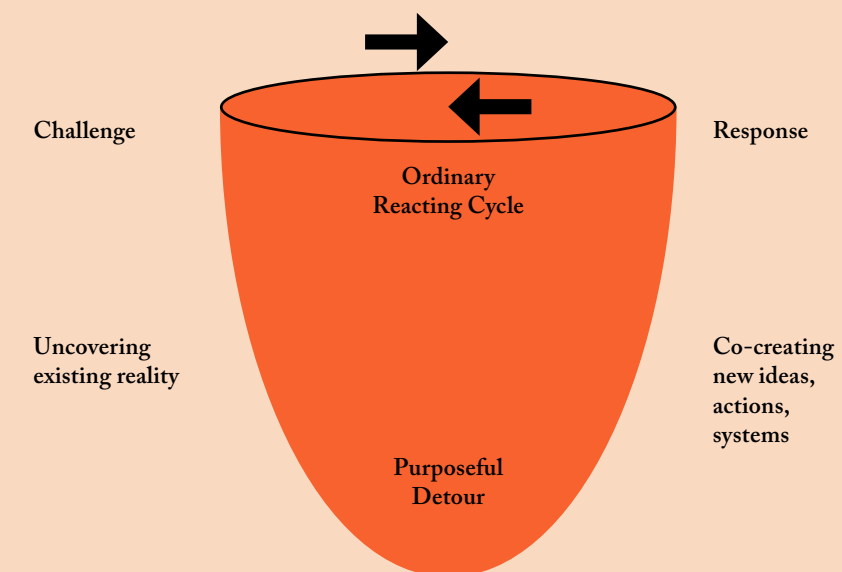
Nogle af de konkrete idéer, som vi i gruppen, efter en afstemning, har tænkt os at arbejde videre med, og som vi tænker gavner MAKs videre arbejde er:

- Kortlægning af MAKs tidligere projekter. Dette har til hensigt, at gøre os klogere på MAKs identitet. Hvad har vi gjort godt?
- Hvordan kan vi bygge videre på denne erfaring?
- Nye projekter
- Inspirationsrejse (partnerskabsrejse)
- Flere aktiviteter og events i Danmark
 - både interne (sammenhold) og eksterne (oplysning).

Det er selvfølgelig en proces, som altid er transformativ, og som vi igen og igen skal huske at tage op, men som kan også føre til konkrete handlinger, så vi kan være med til at skabe den mest fordelagtige fremtid. Noget er allerede i støbeskeen, da gruppen der var til stede på dagen, vil begynde at undersøge muligheden for en partnerskabsrejse for interesserede.

TWO WAYS OF ADDRESSING CHALLENGES

STEPS IN THE TRANSFORMATIVE SCENARIOS PROCESS

1. Convene a team from the whole system
2. Identify the focal issues that most concern you
3. Tell stories among diverse people/ observe what is happening in different parts of the system
4. Identify your key certainties and uncertainties about the future
5. Construct stories about what could happen
6. Discuss strategic implications: Where must we intervene?
7. Communicate the scenarios and act to transform the system

INTERVIEWS:

- Hvis du kunne tale med en clairvoyant om fremtiden for MAKs arbejde, hvilket spørgsmål ville du så stille?
- Hvis du selv skulle svare positivt/optimistisk på dit eget spørgsmål, hvordan ville svaret så lyde?
- Hvis du selv skulle svare negativt/pessimistisk på dit eget spørgsmål, hvordan ville svaret så lyde?
- Hvad er du helt sikker på omkring, hvordan fremtiden for MAKs arbejde vil se ud?

STRATEGI UDFRA SCENARIERNE:

- Hvilke muligheder og udfordringer præsenterer verden i dag for MAKs arbejde? Hvilke af disse muligheder og udfordringer er allervigtigst at være opmærksom på?
- Hvad skal MAK stoppe, starte, og/eller fortsætte med at gøre?
- Hvad er MAKs særlige rolle/styrke i en verden i forandring?
- Hvor skal vi agere? Hvad skal vi prioritere?

Un saludo. Es lo único que los mando

En hilsen. Det er det eneste jeg sender til dem.

David, der ser ud mod Frihedsgudinden.

Af Amalie Thygesen

David forlod sin familie i Guatemala i 2006 og har boet i New York uden papirer lige siden. Ved hjælp af økonomiske transaktioner og hvide løgne holder han forbindelsen til sin familie, på tværs af grænser.

Vi står på Manhattans sydspids og kigger ud mod Frihedsgudinden, der er oplyst i mørket. David ser takfuld ud. Han tager kun til Manhattan et par gange om året, selvom det kun tager tyve minutter med metroen at komme herind. Sidst var da han, sammen med sine to brødre, tog billeder af den berømte skyline, for at sende dem til deres familie i Guatemala. Men, som David bemærker tørt, så var

det en iscenesat virkelighed langt fra deres hverdag. Han er 31 år, bor til leje hos en familie i Bushwick, Brooklyn, og arbejder i en Deli fra klokken 18-06, seks dage om ugen. Med en tolv timers arbejdsdag går han direkte fra sin seng ud af døren og hen på sit arbejde. Og når han har fri, går han tilbage til sit værelse for at sove, mens han ser byen vågne. Der er ikke tid til meget andet end arbejde, og hans døgnrytme er alligevel modsat de fleste andres. Men David er glad for sit arbejde, og han hygger sig med sine spansktalende kolleger, og stamkunderne, som han er på fornavn med.

David, der modtager et opkald fra hans familie i Guatemala

AT VÆRE FAMILIE PÅ TVÆRS AF GRÆNSER

Jeg lærte David at kende i forbindelse med mit speciale-feltarbejde i Antropologi, under hvilket jeg boede i Brooklyn, New York i efteråret 2016. Sammen med en medstuderende søgte jeg indsigt i, hvordan udokumenterede migranter fra Latinamerika skaber og opretholder bånd til deres familier på tværs af landegrænser.

Mellemamerika Komiteen har givet mig inspiration til rejsen, når jeg gennem projekt- og brigaderejser har hørt historier om familiemedlemmer, der enten migrerer fra land til by, til Costa Rica eller helt til USA. Mange MAK-projekter finder sted i en kontekst, hvor der ikke er tilstrækkeligt med muligheder for uddannelse og beskæftigelse, hvilket kan give anledning til, at mennesker rejser fra deres familie og hjemegn. Nogle begrunder rejsen med økonomisk nødvendighed, andre i eventyrlyst, mens de fleste peger på, at det er en blanding af flere faktorer. Rejsedrømmene gødes af glitrende telenovelas, og returnmigranternes succeshistorier. Men virkeligheden kan sjældent leve op til disse forventninger. Fra Mellemamerika kendte jeg kun de familiemedlemmer, der var blevet tilbage, og jeg besluttede mig derfor for at opsøge de mennesker, der havde taget rejsen, for at få deres perspektiv. I løbet af mit ophold, lærte jeg mange forskellige mennesker at kende, men her vil jeg blot skildre et enkelt menneskes fortælling.

David migrerede fra en lille landsby i det sydlige Guatemala for elleve år siden. Både for at hjælpe sine forældre økonomisk, og fordi han var nysgerrig efter at se mere af verden. Han krydsede grænsen illegalt med hjælp fra en coyote (slang for menneskesmugler), og kan derfor ikke rejse ud af USA for at besøge sin familie, uden at opgive sit nuværende liv fuldstændig. Grunden til at han valgte New York som sin destination, er, at hans gode ven, der allerede var migreret, sendte smukke billeder og lovprisninger af byen, med opfordringen om at slutte sig til ham. David besluttede sig for at rejse, på trods af forældrenes misbilligelse. Fem år senere

fulgte først den ene og så den anden af hans brødre i hans fodspor, med hjælp fra selvsamme coyote. Hans to brødre bor nu i Queens, og David ser dem sjældent.

Tilbage på Manhattans sydspids har vi sat os på en bænk og småsnakker, da Davids telefon ringer. Han tager den og vi hører kun den ene side af samtalen: "Ja, hallo.. Kan I høre mig? Skal jeg ringe senere, så..? Ja, hallo. Ja, ja, jeg kan godt høre dig. Nej, hvor meget er det? Det er 900 dollars, så det må være cirka 6700 Quetzales, deromkring.. Nu? Ah, ok. Nej, i dag holder jeg fri. Ja, det er derfor, at jeg kunne sende pengene. Ja, i dag er fredag. Send mine hilsner til 'papi'. Fint, hav en god aften. Kys. Hilsner. Under alle omstændigheder vil jeg i hvert fald sende et billede af, hvor meget jeg sendte, når jeg kommer hjem. Men ja, det er 900 dollars, men jeg ved ikke hvor meget det bliver, når det bliver vekslet. Ja, vi ses. Tak og i lige måde. Hils Antonio. Tak, hej hej."

Det er hans søster fra Guatemala, der ringer for at høre, hvor mange penge han har sendt til dem, så de kan sikre, at de får udbetalt det rigtige beløb i Quetzales. Jeg spørger ind til, hvordan han har det, efter at have talt med sin familie, og han svarer: "Fint, tak. Det vigtigste er, at de er sunde og raske. Jeg sender altid hilsner til alle, til min far. Til resten af mine søskende.. En hilsen. Det er det eneste jeg giver dem". Han griner. Jeg kan ikke lade være med at bemærke, at han jo også lige har sendt dem ret mange penge. Han nikker og siger, at de 900 dollars er mere end han plejer at sende. Det er snart jul, og han håber at de kan bruge nogle af pengene til at købe gaver og lave god mad for. Han smiler ved tanken. Vi spørger, hvordan han holder jul her i New York, og han svarer undrende, at det har han ikke gjort i flere år – hvorfor skulle han det?

David på vej til metroen

Selvom han ikke har nogle forventninger om at se sine søskende og far i Guatemala, opretholder han stadig en relation til dem ved at sende penge hjem og sørge for, at de har midlerne til at gøre noget ekstra ud af familiebegivenheder såsom juleaften. Jeg spørger, hvor tit de taler i telefon sammen, og han svarer, at han højest ringer en gang om ugen, men ofte går der længere imellem. For nogen gange ved han ikke, hvad han skal sige til dem.

SMÅ LØGNE

Da vi har været i New York i en måneds tid, går der næsten tre uger, hvor David bliver ved at aflyse vores aftaler. Da vi endelig mødes igen, får vi forklaringen: Han

blev overfaldet af tre mænd en tidlig morgen, hvor han var på vej til metroen for at besøge sine brødre. Der var ikke mange folk på gaden så tidligt, så de tre gerningsmænd havde frit spil, før det til sidst lykkedes ham at løbe fra dem. Han tog direkte på hospitalet, og hans telefon var gået i stykker, da den ramte fortovet. Han kom derfor aldrig til Queens og fik ikke givet sine brødre besked. En af brødrene skrev efterfølgende for at høre, hvorfor han ikke kom, og han svarede undvigende. De efterfølgende uger holdt han sig mest på sit værelse, utryg ved at gå udenfor. Da han fortæller os om overfaldet, spørger vi om han efterfølgende har fortalt sine brødre, hvad der skete. Han ryster på hovedet – hvorfor skulle han det? Der er jo ikke noget at gøre ved det. Vi er lidt uforstående og borer i det; hvad med familien i Guatemala, har han fortalt dem, hvad der er sket? "Nej, det er en hemmelighed mellem os", siger han smilende. Lidt efter bliver han alvorlig igen, og forklarer, "Jeg vil ikke have, at de bekymrer sig. Det er nytteløst, at de bliver bekymrede. For de kan alligevel ikke gøre noget ved det, når der sker mig noget".

Bushwick, Brooklyn

Davids oplevelser og betragtninger om forholdet til hans familie syd for grænsen, deles af mange af de latinamerikanere vi har mødt i Bushwick. Selvom de ikke har set deres børn eller forældre i mange år, fastholder de fleste deres relationer ved at sende økonomiske bidrag. For både at kunne forsørge sig selv og familien arbejder de hårdt, for New York er en dyr by at bo i. Men de økonomiske transaktioner er ikke det eneste, der forbinder familien. Gennem telefonopkald, facebook og brevpost bliver nogle fortællinger overdrevet, mens andre vælges fra. Modgang skjules i stor grad for den familie, der er så langt væk, at de alligevel ikke kan stille noget op. Når vi spørger David og andre, om hvorfor at de ikke altid er ærlige, er svaret at disse hemmeligheder er en måde at beskytte hinanden på. Hermed konstruerer de en bestemt fortælling, der imødegår nødvendig bekymring eller uro, som kan være svært at håndtere på afstand. Her spiller en status som udokumenteret en stor rolle, da migranterne typisk har sat så meget på spil for at komme over grænsen, at få vil indrømme den modgang de møder, og endnu færre "give op" ved at rejse hjem til deres familie igen.

Denne feltreportage bygger på en brøkdel af det materiale vi har indsamlet, og mange detaljer og nuancer er udeladt. Jeg håber alligevel at fortællingen om David kan bidrage til et nyt perspektiv på migrationen mellem Latinamerika og USA, hvor selv fravær af kommunikation kan ses som en form for omsorg.

David er et opdigtet navn af hensyn til hans udokumenterede status. De direkte citater i teksten er oversat fra spansk af undertegnede.

Når civilsamfundet er på tur med de danske politikere

Af Mirja Crone

I efteråret 2016 blev jeg indstillet til at repræsentere MAK som civilsamfundsrepræsentant på FN's 71. Generalforsamling (UNGA71). Hvorfor er det relevant at være repræsenteret i den kontekst for en organisation som MAK, og hvad kan vi lære af det? Hvor ligger Mellemamerika?

Da jeg forberedte mig på at skulle afsted med en gruppe politikere, tænkte jeg over, hvordan vores diskussioner ville blive. Ville vi fokusere på ideologi, ville folk kende til MAK, hvor skulle jeg starte?

Det viste sig at være et helt andet sted, jeg skulle starte. Ingen af deltagerne kendte til MAK – desværre heller ikke de andre civilsamfundsrepræsentanter. På dag 2 fik jeg spørgsmålet fra en af politikerne om, hvor Mellemamerika egentlig ligger? Jeg skulle derfor to skridt tilbage og starte from scratch. Der var i den grad mangel på viden om Mellemamerika. Min første indskydelse var, hvordan man dog som samfundsbevidst borger kan være så uvidende. Men også her måtte jeg erkende, at det i lige så høj grad peger på os som organisation. Hvis vi ikke er i stand til at oplyse folk, om de udfordringer det mellemamerikanske folk står overfor, hvad er så vores berettigelse som organisation? Efter et par dage var jeg ikke længere kendt i gruppen som Mirja, men derimod som Mellemamerika. Og selvom jeg følte et lille tab af identitet ved navneskiftet, vil jeg påstå, at der efter de 3 uger ikke var nogen i gruppen, der ikke var klar over, hvor Mellemamerika ligger.

MELLEMAMERIKAS SYNLIGHED I FN

De seneste år er opmærksomheden omkring Mellemamerika svundet ind til at være næsten ikke-eksisterende, hvis man ser på den politiske opmærksomhed samt de midler, der følger. Det kan til tider være en demotiverende virkelighed at operere i som en mindre organisation. Ikke mindst derfor var det inspirerende at mærke, at Mellemamerika langt fra er taget af dagsordenen i FN-regi. Jeg oplevede en stor opfordring fra de fleste FN-agenturer til at anerkende problematikkerne og udfordringer i Mellemamerika, heriblandt særligt kvinders rettigheder og den stigende ulighed. Det betød også, at spørgsmålene fra delegationsdeltagerne til mig som "ekspert" på Mellemamerika udviklede sig fra de geografiske grænser til mere samfundspolitiske udfordringer, un-

dervejs som deltagernes viden blev opbygget gennem FN's fokus på Mellemamerika. Og kampen for kvinders rettigheder, som FN agenturerne ofte fremhævede, er stadig højaktuel i Mellemamerika – også selvom Nicaragua nu kan bryste sig af at være i top ti af de mest lige lande ud fra The Global Gender Gap. Selvom det for Nicaraguas tilfælde indikerer en fremgang på visse parametre, viser det nok også i høj grad, hvordan indeks og prognoser ikke altid formår at fange det samlede billede. Noget der også viste sig at være en udfordring under det amerikanske valg.

HVAD VAR DET LIGE DER SKETE 8. NOVEMBER 2016?

Delegationen var i New York City under det amerikanske valg. Efter at diverse højt profilerede tænketanke og professorer gentagne gange havde bekræftet, at Hillary var en sikker sejr, gik vi feststemte til valgfest hos Hillary. Menneskemængden var massiv, og vi rykkede videre til en bar, hvor det begyndte at stå klart for os, at vi måtte forberede os på gravøl i stedet for. Valget er særligt relevant for en organisation som MAK, da Trumps udenrigspolitiske linje kan få store konsekvenser for Mellemamerika. Det tydeliggør i høj grad vigtigheden af vores fortsatte støtte til civilsamfundenes kritiske røster. Når nye relationer opstår og åbner for muligheder

Nogle vil muligvis undre sig over, hvad vi som organisation netto får ud af at indgå i en delegation med danske politikere? Jeg tror på, at det skaber opmærksomhed, bevidsthed og ikke mindst åbner op for muligheder på længere sigt. Jeg ønskede langt hen ad vejen at skabe bevidsthed om de problematikker, der er i Mellemamerika og nødvendigheden for fortsat at arbejde i regionen. Efter 3 ugers tid måtte jeg dog også erkende, at det ikke kun var mig, der kunne lære fra mig. Jeg fik også meget læring om, hvordan vi som organisation bedst kan påvirke politikere til at lytte til vores sager, samt at ikke alle politikere kan puttes i kasser. Det blev særlig udtalt, da repræsentanten fra Venstre lige havde tilbragt en måned i Nicaragua for at arbejde frivilligt og gerne ville linke hendes datter op med MAK. Hendes kærlighed var præget af den ulighed, hun havde oplevet på egen krop i Nicaragua og ikke af hendes politiske overbevisning. Hvor hun dog nåede at påpegede, at hun ikke var sandinist.

Men det er ikke kun politisk lobbyisme, der kan være nyttigt for MAK. Vi skal også stå sammen som civilsamfund i Danmark. I vores delegation var repræsentanter fra Globale Seniorer, LO, Sex og Samfund samt MAK, og der er ingen grund til ikke at bruge hinanden og skabe endnu større bevægelser, hvis mulighederne byder sig. Særligt i disse tider, hvor støtten til civilsamfundet skal konkurrenceudsættes, og man kan frygte for kampe på tværs af organisationer for at vinde midler frem for at stå sammen og tydeliggøre vigtigheden af civilsamfundsarbejde.

Kanalen

– set fra Ometepe

Af Donna Mayer, MAK Århus

Mens jeg var på Ometepe sammen med Else og Randi for at besøge REMO (se artiklen andetsteds), var jeg til et møde om Nicaragua-kanalen. En gruppe af tyske fagforeningsfolk kom forbi den tyske venskabsforenings hus i Playa Santo Domingo og ville gerne snakke med nogle lokale beboere om Nicaragua-kanalen. Da jeg boede hos to af de lokale beboere, fik jeg mulighed for at komme med.

Den tyske rejseleder startede mødet med at fortælle, at alle tyskere, der kender til kanalen, er imod den, men at man må huske de mange kilometer kanaler, som blev bygget i Tyskland og som har bidraget til industrialisering.

Circulos Robinson, nabo og redaktør på webavisen Havana Times (www.havanatimes.org) fortalte, at projektets finansiering skulle komme fra Kina, og at Nicaraguas regering i 2013 indgik et partnerskab med den kinesiske forretningsmand Wang Jing. Han leder den såkaldte Hong Kong Nicaragua Development Group. Men Wang Jing mistede 90% af sin formue på 1 milliard dollars i den kinesiske finansielle krise i 2015-16. Så nu er der stor usikkerhed om, hvor finansieringen skal komme fra. Generelt får befolkningen ikke ret

meget at vide om projektet, og på mødet grinede folk lidt over, at en almindelig tysker har mere information om kanalen end en almindelig nicaraguaner.

Derfor var det yderst interessant, at regeringen har sagt, at finansiering kan komme fra andre sider – såsom USA, Latinamerika og Costa Rica. Circulos mener, at det er umuligt at sige, hvem der står bag projektet, og der eksisterer ingen lovgivning om, at disse informationer skal offentliggøres.

I denne forbindelse mente han, at det er vigtigt at huske, at projektet ikke alene handler om kanalen. Udover en kanal på 276 kilometer i længde og 230-280 meter i bredde, inkluderer projektet to havne, en lufthavn, to kunstige søer, to sluser, et frihandelsområde samt turistfaciliteter. Og selvom kanalen aldrig bliver til noget, er der betydelige økonomiske interesser på spil i forhold til de andre delprojekter. Og den jord, der skal til for at kunne bygge alle disse projekter, er årsagen til de mange protester, som bondebevægelsen – el Consejo de Defensa de la Tierra, el Lago y la Soberanía – har organiseret siden 2014 for at kunne beholde deres ejendom.

Alcides Flores, nabo, lokal hotelejer og tidligere borgmester i Alta Gracia fortalte, at han først hørte om kanalen 2 måneder efter, at den blev godkendt. Han fortalte om en tidligere kamp for at undgå, at der blev sat tilapia fisk (en invasiv art) i Cocibolca-søen (Nicaragua-søen). Det var et led i løbende bestræbelser for at bevare søen, som er en meget vigtig kilde til vand, mad, turisme og idræt.

Yolidia Hernandez, nabo og medlem af kvindenetværket REMO fortalte, at mange nicaraguanske miljøgrupper, bl.a. Amigos de Cocibolca, har forsket i de potentielle skader kanalen kan forårsage for økosystemerne i Lake Nicaragua, regionens største kilde til frisk vand, og trusler mod biotop-reserven, som Ometepe bliver beskyttet af, gennem en lov fra 2013.

Circulos sagde, at han godt kunne forstå, hvorfor det er attraktivt for mange mennesker at tro på kanalen som vej ud af fattigdom for Nicaragua. I 2012 blev der sagt, at kanalen vil skabe 250.000 arbejdspladser. Mange folk troede, at det ville være folk med spader, som skulle grave kanalen. I 2015 var det blevet til 25.000 hvoraf halvdelen af arbejdere ville komme fra Kina. Nu siger man 50.000 arbejdspladser og at kana-

len vil kunne bygges i løbet af 5 år. Circulos mener, at det er et stort problem, at folk ikke har information om alle de forskellige aspekter af kanalprojektet – f.eks. at Nicaragua vil først eje kanalen om 100 år.

Den tyske rejseleder afsluttede mødet med en opfordring til at holde øje med, hvor kapitalen kommer fra og hvem der tjener på projektet. Han sammenlignede det med et metroprojekt i Stuttgart. Yolidia opfordrede alle til at læse Loven om Kanalen.

Jeg har ikke læst loven endnu, men jeg blev nysgerrig på at læse, om det overhovedet er realistisk, at kanalen bliver til noget. Jeg har læst om, hvordan det har taget ca. 10 år at bygge den nye Panama Kanal, som er meget kortere og betydelig billigere. I Panama var der en folkeafstemning, før byggeriet begyndte. I Nicaragua i dag er der et par kilometer tilkørselsvej til den ene af havnene og en kæmpestor mangel på information.

EN BID AF BRIGADELIVET...

For lidt mere end et år siden, drog otte unge og eventyrlystne brigadister til det land, som kun få af dem havde hørt om før. De var fulde af forventning, og var alle også en smule nervøse over at skulle forlade alt det, man kendte, for at bo og leve i et andet land, med et andet sprog, et andet klima og en anden kultur i 3,5 måned. Vi skulle til Nicaragua!

Vi havde alle valgt brigaden, fordi vi ville noget andet! Vi ville ikke bare rejse. Vi ville leve og bo under de vilkår, som det land, vi kom til, havde at byde på. At få den nicaraguanske hverdag helt ind under huden, og få oplevelser man aldrig ville have kunnet få, til et beach party i Sunny Beach. Og det kan man i den grad også sige, at vi fik!

Efter de første dage i hovedstaden Managua, drog vi videre til Matagalpa sammen med Seniorbrigaden. Her fik vi for alvor mange nye indtryk at fordøje, og på samme tid deltog vi i den daglige sprogundervisning. Med nogle få spanske verber, og et "på gensyn" til seniorerne, drog vi efter en uge mod den lille "landsby" Casa Blanca, hvor vi skulle bo og arbejde i 1,5 måned.

Det største indtryk, og noget jeg stadig husker, som var det i går, var oplevelsen af, at stå af den tætpakkede chicken-bus, i det der praktisk talt var midt på den støvede grusvej, og samtidig se bagenden af bussen køre videre, mens en hel flok nicaraguanske fædre og sønner stod og smilede deres tandløse smil til os. Det var en syret oplevelse, og i det sekund gik der et eller andet lys op for en, i forhold til, hvad det egentlig var, man havde kastet sig ud i.

Vi blev fordelt rundt i forskellige huse og familier, og fandt hurtigt ud af, at hvad vi havde forestillet os var en landsby, nok mere var en samling af huse, – som var spredt ud over en del kvadratkilometer, og ligeledes op og ned af en bjergside...

I løbet af de 1,5 måned vi var der, fik vi virkelig nogle oplevelser. Det var lige så meget det fine i, "bare" at være der, som det var de ting, vi lavede. De lokale fodbold-drenge var gode til at bruge tid med os, og de viste os bl.a. den lokale Rio Coco, de traditionsrige søndagskampe og diverse fødselsdage og middage m.m. Vi fik eksekveret vores projekter, som endte med en forbedring af deres mark/fodboldbane, der ikke havde meget at gøre med en bane, før vi begyndte. Vi fik den jævnet ud og tilføjet en lille hyggelig legeplads og siddeområder til de lokale fans og børn. Samtidig med alt dette, var der alle de andre indtryk. Oplevelsen af, hvor varmt man kan have det, hvor udmattet man kan blive af virkelig lidt arbejde, hvor meget halvrent brøndvand man kan holde til, hvor mange bønner man kan spise, før man får nok, hvordan man får tiden udfyldt med meningsfulde opgaver, og hvordan man får en dagligdag til at fungere et sted på landet i Nicaragua, hvor der rent ud sagt intet er.

Den følelse, som vi alle især sidder tilbage med, efter vores rejse, er, at vi i Danmark har så mange ting, som vi tror, vi er afhængige af! Som vi simpelthen ikke ville kunne leve uden. Men efter 1,5 måned ude i nowhere, hvor dét at man kan høste sine egne bønner, leve af det, der er på træerne ud fra den sæson, man er i, og det at have sin familie og naboer omkring sig, er nok. Familierne i landsbyen manglede intet. De brokkede sig ikke, de havde det dejligt, og de levede et stress-frit og jævnt tilfredsstillende liv. De har selvfølgelig heller aldrig kendt til andet.

Vi snakkede til tider med de unge fodbold drenge om deres fremtidsdrømme, og hvor de så sig selv om 10 år. Nogle stykker af dem ville gerne have en uddannelse, men derudover var der ikke den store udlængsel. Et par steder i "byen" var der ved at blive bygget nye små cement-bloks-huse, hvor de unge mænd med deres gravide koner skulle flytte ind. Vel og mærke i baghaven til deres forældre. For sådan er det bare der. Det er dét, man gør.

Det må være den klichéfyldte, men alligevel virkelig oprigtige følelse, man sidder med efter sådan en rejse; hold fast hvor er vi heldige! Vi kan tage den uddannelse vi vil, vi kan vælge og vrage, vi kan kæmpe os op af karrierestigen, eller vi kan flyve eller flytte lige det sted hen, vi vil. Men vil man det, og vigtigst af alt, har vi virkelig brug for alt dette?

I vores Nica-landsby var der i hvert fald ingen bekymringer om uddannelsesløft, bikinikroppen eller kæresteproblemer.

Det er en oplevelse og tankegang som for altid vil følge en, og som man dog en gang imellem skal grave dybt for at huske på. Men den er der! Tak for rejsen!

Nicaraguabrigaden 2016

KOM MED PÅ NICARAGUA- BRIGADEN 2018

Brigaden varer 3 ½ måned. Prisen for opholdet er 18.300 kr.
Prisen for fly og forsikring er 8.800 kr. For dette beløb får du:

- En forberedelsesweekend
- 2 ugers højskoleophold i Danmark (7. - 21. jan. 2018)
- 1 uges sprogskole
- 6 ugers landsbyophold
- Politisk/kulturel uge
- 1 uges påskeferie
- 4 ugers byophold
- 1 evalueringsuge
- 1 hjemkomstfest + planlægning af oplysningsprojekt
- 1 koordinator med hele vejen

Læs mere på www.mellemamerika.dk og
www.globalcontact.dk/frivilligt-arbejde/nicaraguabrigade

SENIORBRIGADE TIL NICARAGUA 2016

Af Hanne Nielsen

En gruppe på 5 friske seniorer rejste til Nicaragua 1. februar 2016. Friske på at opleve andre menneskers livsvilkår og friske på at kaste os ud i en helt ny gruppe og en noget primitiv rejseform.

Vi startede med to ugers sprogskole, som desværre ikke var tilstrækkeligt til at løfte vores spanskniveau over bare en hakkende samtale, hvor fingersprog og masser af velvilje udgjorde hovedparten af kommunikationen. Heldigvis var vores koordinator og en af deltagerne spansktalende på forhånd.

Vores første ophold hos kvindenetværket REMO på øen Ometepe blev en stor oplevelse. Vi deltog i en række praktiske opgaver, som gruppen havde forberedt som 'vores' arbejde: Maling, reparationer og havearbejde. I weekenderne arrangeredes ture rundt på besøg hos kvinderne i netværket, som vi arbejdede sammen med til dagligt. Det var på disse rundture, vi rigtigt forstod, hvor stor en indsats kvinderne lægger i netværket, og under hvilke betingelser, de gør det!

Vi var hos REMO til fejringen af 8. marts, hvor andre organisationer fra øen mødtes i Hostel Espirales til et stort arrangement med taler og teater om kvinders

problemer med vold i ægteskabet, og overgreb og for tidlige graviditeter.

Efter fem oplevelsesrige uger på Ometepe rejste vi videre. Et kort men intenst ophold i Managua med besøg på en byggeplads og hos en fagforening, som danske 3F arbejder sammen med og så af sted til Leon ikke langt fra Stillehavskysten.

Varmen i Leon dirrede oppe omkring de 30 grader, og en tur i de vilde bølger var første programpunkt! Det var dejligt at mødes igen med den anden (yngre) brigade og høre om deres noget mere primitive landsbyoplevelser. Leon er en spændende by med en fortid som revolutionens arnested. Sandinisterne kæmpede mod regeringsstyrkerne fra gade til gade, og der er mange mindesmærker og spor i byen efter de hårde kampe. Vi havde et flot program sammen med MAK-KULTs samarbejdspartner i Leon, en teatergruppe med deltagere, der selv havde kæmpet i 80'erne.

Hele rejsen og samarbejdet med kvindeguppen og teatergruppen gav anledning til mange diskussioner om Nicaraguas fremtid. Vi hørte mange historier, om unge, der ikke kan skaffe sig arbejde, fordi de ikke

har partibogen i orden trods en god uddannelse. Vi hørte om demonstranter mod kanalbyggeriet, der mødes med forhindringer og tæskehold, og om kvindegrupper, der forgæves bekæmpede den meget restriktive abortlov, der nu forbyder abort i enhver situation, men som Sandinisterne vedtog for at få den katolske kirkes støtte.

For tiden er en lov under udarbejdelse, om 'aktiviteter der truer statens sikkerhed'. Hvis den vedtages, vil det være strafbart i et ikke nærmere beskrevet omfang at være modstander af den førte politik, og så vil det være slut med at fortælle udlændinge som os om sine frustrationer og uenigheder.

Nicaragua er fortsat et land, hvor den almindelige borger kan håbe på en velstandsstigning for sine børn, men også et land, hvor frustrationer over uretfærdighed og manglende demokrati er en bombe under den fred og stabilitet, som borgerne er lettet over at opleve efter mange års krigstilstand med revolution og kontrarevolution.

Hilsen
Hanne Nielsen

EL PALENQUE
MASAYA

EL GUERRERO DE CRISTO

ONICAGUA
MY 195
PAIPAMERICA

Rapport fra El Palenque marts - april 2016

Af Sinnet Bunde

Da jeg ankommer til Paulas hus, er det første, der slår mig, den umiskendelige duft af Nicaragua; en cocktail af jord, røg og varmt støv. Her ved midnatstid er luften sval, men i morgen vil solen brænde ufortrødent på folk og fæ og temperaturen ramme de 37-38 grader.

Det er 19 år siden, jeg var her sidst, og det er 33 år siden, jeg som del af en gruppe på 11 danskere forlod landsbyen El Palenque, efter at vi havde indviet skolen, som blev bygget i fællesskab med beboerne i perioden november '82 til april '83.

El Palenque ligner sig selv. En lille landsby langs vejen med små afstikkere ud i landskabet. Afstikkere, der starter som veje og ender som stier.

Da jeg i 1982 ankom til landsbyen, blev jeg indkvarteret hos Paula og Ronaldo i deres lille hus på bakkens. Med fire børn og et lille hus på under 20 m² var der hjerterum og fysisk plads til en seng til mig bag et skab. Nu må jeg besøge Ronaldo på kirkegården, hvor hans grav er helt ny - fra januar 2016. Han forlod familien og landsbyen for godt 18 år siden, og han kom først hjem igen, da han var mærket af sygdom efter et liv med for meget druk.

Paula derimod er i fuld vigør. Siden skilsmissen fra Ronaldo har hun stået i spidsen for familien (det gjorde hun nu også før hun blev alene). Det lille hus er blevet udskiftet med et større, og der er bygget til flere gange, så nu har huset en fin veranda og køkkenet er rykket inden døre, og har fået vaskeplads med indlagt vand, gaskomfur og køleskab. Og i et lille udhus står en vaskemaskine, der næsten kører nat og dag. Og set fra mit svedende perspektiv er den største landvinding en

brusekabine med rindende køligt vand.

Første ophold lærte mig at vaske mig uden at bruge mere end en halv spandfuld vand, for Marisol, datteren på 10 år, skulle slæbe vand fra brønden - og så bliver man en økonomisk forbruger. Nu er hun kommet fra Costa Rica, hvor hun bor med de to yngste børn, for mit besøg skal bruges til den store 'familiesammenføring', og Paula har planlagt det sådan, at alle hendes 5 børn med ægtefæller og børn skal samles og tage turen til Stillehavet. En tur på godt 100 km. Det er noget, der bestemt ikke foregår hver dag. Der er lejet bil, og alle har fået arrangeret en ekstra fridag, så både søndag og mandag kan stå i familiens tegn. Med grillen og plasticstole på taget, mad i lange baner i bilen, hængekøjer og badetøj er vi 21 mennesker i bilen, der søndag morgen kl. 6.30 er klar til afgang. Det skal måske lige bemærkes, at jeg var landet i lufthavnen kl. 23 lørdag aften, men er klar uden jetlag til at kaste mig ud i al snak og grin på mit spanske, der ikke havde været luftet i 19 år. Det er som at træde ind i filmen "Den store badedag", og jeg genkender alle børnene, selv om jeg aldrig har set dem - fordi de ligner deres forældre.

Sarai er 5 år og som snydt ud af næsen på sin mor Lilli, der netop ved mit første ophold havde den alder. Hun var med på en stor tur til havet, som brigaden arrangerede for hele landsbyen i foråret 1983. Det var første gang, de fleste så havet dengang, og nu er det første gang for Sarai. Da udsigten til havet med de store bølger dukker op, kan hun næsten ikke være i sin krop, hun hopper og hviner. Jeg har billeder med fra de første besøg i familien og det er anledning til megen lystighed, når den nye generation genkender deres forældre som børn.

Lilli 1983

Sarai 2016

Med 3 børn ud af 5 i landsbyen og med sin mor og lillesøster som naboer, må Paula siges at have familien tæt på.

Dona Julia er 86 år, og på trods af den høje alder så jeg hende krydse gårdspladsen med en spand vand på hovedet en formiddag. Hun snakker stadig om alle danskerne, som hun jo lavede middagsmad til på byggepladsen under skolens bygning. Hun sender hilsner til alle.

Lilli bor nu nede på den vej, hvor familierne Nabay bor, da hendes mand tilhører den familie. Det var her Preben boede - hos Rosa Nabay, men hun er død nu. Lilli har en lille købmandsbutik (pulperia) på størrelse med et ishus, hun har 3 børn på 16, 5 og 1 år - og skal ikke have flere. Så præventionen er kommet til landet, og den nye generation kan planlægge børnefødslerne bedre. Som hun siger: "Det er dyrt at sikre børnene uddannelse, og lige nu betaler vi 30 US dollars pr. måned til den ældste piges uddannelse som sygeplejerske. Så kan vi nå at spare op til, at Sarai skal uddanne sig og til sidst sønnen". Hun fortæller også, at der er kommet flere beboere i El Palenque, og jeg kan godt se, at der er bygget en del nyere huse. Et nyt sundhedscenter ligger på vejen, hvor jeg bor hos Paula, og der er bygget en lille kirke nede ved krydset over for, hvor Peter boede hos Andres og Jolanda. Sundhedscentret har åbent tre gange om ugen med læge og sygeplejerske - "takket være regeringen", som Lilli siger.

Faktisk er der 3 kirker i El Palenque nu. Den grønne katolske, en lille trækirke bag ved 'vores' hus, hvor evangelisterne holder gudstjeneste med sang, og så en pinsemissionsk, som jeg ikke fandt. På det punkt ligner udviklingen i El Palenque udviklingen i hele

Julia 86 år

Sundhedscenteret

landet, der er ramt af en religiøs bølge. Selv Daniel Ortegas valgslogan for præsidentvalget i efteråret 2016 er: Christiana, Socialista, Solidaria.

Paula holder dog fast ved, at hun ikke er troende, mens Marisol er meget troende, og en dag hørte jeg hende ligge i hængekøjen og bede en bøn, som hun læste op fra sin mobiltelefon. Jo, bønner til Gud kan man også downloade nu om dage.

Eddy, den ældste af Paulas sønner, bor nede ved svinget (24) ved vejen mod La Piedra. Han er universitetsuddannet, har været på kursus i Spanien, og arbejder som konsulent inden for landbruget med optimering af kødprodukter som sit speciale. Mens jeg er i landsbyen, flyver han til en arbejdsopgave helt mod nordøst, ved grænsen til Honduras.

Han er blevet en stor, halvtyk mand, men livet i øjnene er det samme som på billedet af ham i vores bog "Vi såede ømheden i asken". Han er fornuftig og vi kan snakke om andet end dagen og vejen. F.eks. om den kanal, som regeringen og Daniel Ortega har planlagt sammen med en kinesisk rigmand. Tanken er - eller har været - at bygge en ny 'Panamakanal' på tværs af Nicaragua gennem Nicaraguasøen. Et kæmpe anlægsprojekt, et af de største i verden.

Med særlove er der blevet eksproprieret store landområder til projektet, og det har skabt modstand mod Daniel. Alt er sket meget hurtigt og ugenomsigtigt, så ingen kan gennemskue aftalerne mellem Kina og Nicaragua. De miljømæssige konsekvenser er slet ikke undersøgt tilstrækkeligt, og der er da heller ikke sket noget i forhold til byggeriet endnu. Mange tror aldrig at planen bliver til noget, og under mit ophold var modstanden og debatten døet ud igen.

Den katolske kirke

Ronaldo

Om morgenen før afgang til havet kommer Jonny, den yngste søn, der i 1982-83 var en lille svag dreng på to år, der var ved at gå til af diarree. Han kommer nu med hele familien, en stor kone og to børn, på motorcykel fra Managua, hvor de bor. Han er politibetjent, så han får nok ingen bøder for at køre for mange på motorcyklen.

Da snakken går om et af Paulas nye påfund og ideer, en lille svinesti med plads til 4 grise, griner han og siger, at det kun er Paula og mig der har penge til at købe en gris, så det kan vi jo gøre på vejen hjem fra havet, nu hvor familien har lejet bil.

Paula har allerede en gris, men den står over for at blive lavet til nagatamal, da den ikke får smågrise. Planen er at Bismark, en søn fra Peters familie, der nu er murer, skal bygge svinestien i Paulas baghave og så skal hun producere og sælge smågrise. Den nuværende gris er som et medlem af familien, den bliver passet godt af barnebarnet Ronaldo, Judith Sinnets søn på 13 år, der ligner sin morfar meget. Han fodrer den, flytter lidt rundt på den og han vasker den med dejligt køligt vand, da det bliver for varmt for den. Grise har det godt i Nicaragua!

Jeg går lidt rundt i byen. Først op til Berta, som ligner sig selv, lidt sur og afmålt. Hun fortæller, at Ignes' bor i Masaya, og at de er skilt. "Det er bedst sådan". Hun hundser rundt med et par børnebørn, der henter juice til mig fra en stor fin butik, der er bygget af et af børnene fra familien. Berta spørger til Lars og Kirsten, og jeg forsikrer, at de har det godt!

Videre ned til familien Cavarria, Peters familie, hvor der er mere glæde og grin. Andres hilser pænt, mens en datter løber hen til naboen for at hente mor.

Eric

Denne smukke, høje og tynde kvinde kommer hurtigt retur, og jeg kan høre hende kalde "SINEK" langt inden hun svinger ind på gårdspladsen. Hun stryger min hånd og mit hår, inden hun så siger "Y mi hijo?" med henvisning til Peter. Hun mener, jeg må slå ham, når jeg kommer hjem, og jeg fortæller, at "el hijo" er blevet til en bedstefar nu. "Falta mi hijo" svarer Jolanda, der selv vel både er olde- og måske tipoldemor, ligesom Julia er hos os.

Senere på dagen går Paula, Lilli, Marisol og jeg til skolen, der ligger flot i udkanten af El Palenque. Der er lukket på grund af påske, men da jeg vender tilbage til landsbyen igen før min hjemrejse, er skolen åben, og jeg er med Sarai i skole.

Denne dag kan jeg se, at skolen er i fin form. Den er nymalet, der er kommet rigtige vinduer med glas, der er fine lofter, og skolen har skiftet navn. Før hed den et navn på en af de faldne i frihedskampen, men nu hedder den "Republica Dinamarca #2", hvilket jeg synes er et rigtigt godt navn. I forlængelse af de 4 klasseværelser (vi byggede det 3., og det 4. er bygget med støtte fra New Zealand) findes en mindre tilbygning, der er tiltænkt at være køkken. Alle de 120 børn i skolen får et måltid mad på skolen hver dag. Eller rettere sagt, der bliver leveret ris og bønner, så det kan ske. Men de frivillige mødre, der skal tilberede maden, kommer ikke hver dag, og så er der ikke noget til børnene. Da køkkenet på skolen ikke er indrettet til brug, skal kvinderne forberede maden hjemme og bringe det til skolen, hvor det så kan varmes op over et bål.

Jeg har forklaret Paula, Lilli og Marisol om den donation, jeg har med fra alle tidligere brigadister i El Palenque, og det afklares hurtigt, at pengene (1300

Mig og 'mine drenge'

Andres og datter

Farvestrålende Jolanda har født 16 børn!

US dollar) skal bruges til at istandsætte køkkenet. Lilli er med i forældrerådet omkring skolen og vil arrangere et møde med dem og lærerne, når jeg kommer retur. Der mangler fliser på gulvet, et støbt køkkenbord med fliser og vinduer, så det ikke støver ind. Måske også nye tagplader.

Dagen efter er vi i Masaya for at oprette en konto i banken BANPRO, hvor vi får det hele fikset, så døtrene i min familie kan hæve penge løbende, som indretningen skrider frem. Ting sker jo ikke altid lige hurtigt, og der bliver også brug for frivillige hænder. Vi får lavet en beskrivelse af donationen, beløbet, kontoen og planerne for brug af pengene, og Lilli lover at sende billeder af processen, efterhånden som den skrider frem.

Judith Sinnet, der er Paulas yngste datter og født da jeg besøgte familien i 1985, er nu koordinator for FSLN i Tisma. Hun er universitetsuddannet i Økonomi og Finans og vel det vi i DK kalder en DJØF'er. Hun får arrangeret, at borgmesteren fra Tisma kommer på besøg. Jeg prøver at spørge til muligheden for, at kommunen kan betale noget til køkkenet, nu hvor landsbyen med donationen selv kan finansiere det meste – men det er ikke muligt. Borgmesteren forklarer, at man har et budget for forbedring af sundhed, skoler, veje og vand, og der er tydelige prioriteringer. El Palenque ligger ikke øverst på listerne lige nu.

Det lyder bekendt med stramme budgetter inden for det offentlige, men det er også fint, at vide, at der er lagt planer, og at de følges. Og jeg kan jo også se, at "Republica Dinamarca" er renoveret, at El palenque har et sundhedscenter, og at der er vand i alle huse. Så der mangler kun bedre veje, som i La Piedra, hvor vejene mod Tisma er blevet brolagt (med fliser). Det virker rigtigt godt, og det begrænser støvet.

Som tidligere nævnt bliver mange forbedringer beskrevet med ordene "takket være regeringen", og selv om jeg er kritisk over for den korruption og det magtmisbrug, der finder sted i toppen af FSLN og regeringen, må jeg også konstatere, at der "ude på landet" er sket forbedringer på de mest basale områder, og jeg tilslutter mig koret af stemmer "takket være regeringen".

Jeg havde under mit ophold et emblem med Sandino på min kasket, og selv om man kan sige meget om FSLN, så er jeg stadig Sandinist!

Så jeg kan hilse alle og sende tak fra flere niveauer: fra børnene, der dansede for mig efter min tale til dem om byggeriet for mere end 30 år siden sammen med deres bedsteforældre (jeg talte på spansk), fra forældrene, der viste deres taknemmelighed meget tydeligt, fra lærerne og altså også fra borgmesteren i Tisma.

Jeg har efter min hjemkomst fået flere beskeder fra Lilli, der virkelig har taget ansvar for donationen. Hun har fået et tilbud fra en murer, der viser, at der ikke er budget til alle forbedringerne, men at de vil gøre så meget, som de kan, for at gøre køkkenet brugbart.

Paula og jeg har nu fulgt hinanden – på afstand, men altid i hjertet – i knap 33 år, og vi bliver begge 60 i år. Vores liv har været meget forskellige, og vi har haft helt forskellige betingelser, men de vigtigste værdier har vi fælles: man skal række ud for at få igen, man kan sagtens forstå hinanden på tværs af kulturer og betingelser, solidaritet handler om relationer og tro på fælles værdier.

De bedste hilsner fra jeres udsendte
Sinnet

TAG PÅ SENIOR BRIGADE TIL GUATEMALA

OKTOBER-NOVEMBER 2017

- 2 uger sprogskole i Xela. Intensiv spanskundervisning, privat indkvartering.
- 3 ugers frivilligt arbejde
- 3 uger med diverse besøg hos fagforeninger, kaffe-kooperativer, menneskeretsorganisationer m.m.

Vi kan stadig være flere tilmeldte, så sig det endelig videre!
Kontakt: makbrigade@gmail.com

For mere information: www.mellemamerika.dk

"I løbet af de sidste år, er der lavet mange forbedringer af pladser og torve i León, og således også torvet for enden af gaden, hvor seniorbrigaden boede. Her var opført en række standardboder på ganske få kvadratmeter, som hver busede et minimalt madsted, men med el og vand indlagt og vældig aktivitet. Steen og jeg fra seniorbrigaden (se artikel andetsteds i bladet) kom tit hos en specifik familie, der havde en af de nye, flotte madboder. Vi sad ofte på torvet og hyggede og fulgte med, når børnene blev bispist om aftenen, og mor havde lynende travlt med bestillingerne, mens hun forsøgte at være en opmærksom mor også – f.eks. da den store datter og svigersønnen kom forbi og viste en kasse frem med noget i – en papegøje viste det sig – og så var der aftenen, hvor den lille charmetrold på billedet blev 4 år, og vi legede sammen på torvet.

En dag var vi på tur med Manuel i et arbejderkvarter ca. 20 min. gang fra torvet. Der mødte jeg den arbejdsomme mor med en grydefuld suppe/bønner, som hun skulle have med ind, og senere ser jeg datteren foran deres hus også. Via kontrasterne mellem den fine bod på torvet og deres eget hus, forstår jeg endnu mere om, hvordan den familie knoklede for deres indtægt."

Om forsidebilledet v. Hanne Nielsen

